

1 četvrtak, 30.03.2006.
2 [Otvorena sednica]
3 [Optuženi je ušao u sudnicu]
4 ... Početak u 14.22h
5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.
6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda.
7 Izvolite sestti.
8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine tajniče, najavite predmet.
9 SEKRETAR: [simultani prevod] Dobar dan, časni Sude. Ovo je predmet IT-
10 00-39-T *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*.
11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine tajniče. Gospodine
12 Stewart, jeste li spremni za nastavak svojega ispitivanja?
13 G. STEWART: [simultani prevod] Da, časni Sude.
14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođo Čenić, Vas moram podsjetiti da
15 još uvijek vrijedi svečana izjava koju ste dali na početku svojega iskaza.
16 SVEDOK: Da, to mi je jasno, časni Sude.
17 SVEDOK: SVETLANA ČENIĆ [nastavak]
18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, izvolite.
19 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.
20 Ispituje g. Stewart: [nastavak]
21 [Branilac ispituje putem prevodioca]
22 P: Dobar dan, gospođo Čenić. Recite nam, nakon ovoga posla Vašeg koji
23 ste već opisivali Raspravnom vijeću, koji ste obavljali po dolasku na Pale, da
24 li se promijenila nešto kasnije priroda Vašeg posla, dakle, vrsta Vašeg posla
25 koji ste obavljali.
26 O: Ja bih zamolila da mi pojasnite na što mislite.
27
28
29
30

1 P: Pa, Vi ste nam opisali kakve ste poslove obavljali u zgradi
2 "Kikinda", barem tijekom prvoga razdoblja po Vašem dolasku na Pale u sedmom
3 mjesecu 1992. godine.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izgleda da imamo tehničkih problema, ali
5 mislim da će sudac Canivell pročitati ovo pitanje i čuti odgovor.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Pa ja ću ponoviti za svaki slučaj, časni
7 Sude, ukoliko bi svjedokinja trebala od početka.

8 P: Dakle, gospođo Čenić, Vi ste Vijeću neki dan opisali posao koji ste
9 radili u zgradi "Kikinda" i to u najmanju ruku od prvoga razdoblja po Vašem
10 dolasku na Pale 1992. u sedmom mjesecu. Ono što Vas ja sada pitam je da li se
11 vrsta Vašega posla, da li se narav Vašega posla u bilo kojem trenutku kasnije
12 promijenila?

13 O: Kao što sam rekla, posle toga je bilo ovaj rad za Ministarstvo
14 informisanja, ako govorimo o 1992. kratko vreme, zatim...

15 P: Da, da. Ja dakle govorim o jednom kratkom razdoblju od 1992.

16 O: Kada smo prešli u, kada su svi prešli u taj drugi objekat, "Mali
17 dom", onda sam bila pri Narodnoj skupštini i moj zadatak je bio da gospodinu
18 Krajišniku pripremam ono što je bilo dostupno kada je štampa u pitanju. Ono što
19 smo mogli da dobijemo. Tako neke kratke preglede.

20 P: Ponajprije, možete li odrediti datum, najbolje što možete, prelaska
21 na tu drugu lokaciju u "Mali dom"?

22 O: Čini mi se da je to bio oktobar. Ali ne mogu garantovati sa
23 sigurnošću. To je ono koliko me sećanje služi, da je bio oktobar.

24
25
26
27
28
29
30

1 P: A posao koji ste radili u vezi sa materijalima za štampu i izrade tih
2 kratkih pregleda, je li to obuhvaćalo rad i sa publikacijama na srpskome jeziku
3 i na izdanjima na engleskom?

4 O: U to vreme nije nam bilo dostupno strana štampa. Možda nešto što bi
5 donosili strani novinari ili posetioci, a neko redovno dobijanje te štampe nije
6 ni moglo niti smo imali. Uglavnom se radilo o štampi koju smo dobijali opet,
7 bilo da su donosili vozači autobusa ili neko ko je dolazio. Radilo se o štampi
8 iz Srbije, nešto naših sredstava informisanja, a ponekad smo dobijali i štampu
9 iz Sarajeva, ako bi dolazio neko isto od bilo UNPROFOR-a ili oficir za vezu sa
10 UNPROFOR-om, ako bi on uspeo da donese nešto i od te štampe.

11 P: Od, dakle, Vašega dolaska na Pale u srpnju 1992. kako ste nam opisali
12 pa do onoga trenutka najprije kada ste došli u "Mali dom", recimo, govorimo malo
13 nešto prije Vašeg prelaska u "Mali dom". Jeste li Vi osobno bili prisutni na
14 visoko-rangiranim sastancima vodstva bosanskih Srba? Jeste li bili upoznati da
15 se takvi sastanci održavaju?

16 O: Takvih sastanaka bilo kojeg oblika je naravno bilo. I gospodin
17 Koljević, i gospođa Plavšić, doktor Karadžić, gospodin Krajišnik, gospodin
18 Đerić, onda poverenici za određene regije su takođe navraćali.

19 P: Je li bila neka konkretna lokacija gdje su se ti sastanci održavali?

20 O: Ne mogu da govorim ovde o nekim posebnim prilikama, kao i što ne mogu
21 da govorim da li su oni bili formalnog ili konsultativnog karaktera, jer nisam
22 prisustvovala tim sastancima.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Jeste li u bilo kojem trenutku znali da su se održavali sastanci
2 tijela koje se zvalo Prošireno predsjedništvo?

3 O: Postojalo je Predsjedništvo i postojali su širi sastanci koje je
4 doktor Karadžić najčešće nazivao "mozganje". Upotrebljavam njegov termin jer smo
5 se kasnije služili tim terminom. Govorim pogotovo kasnije, s obzirom da je
6 doktor Karadžić znao pozivati više ljudi na razgovore, konsultacije ili kako je
7 kasnije profesor Koljević, odnosno već te godine, često pravio šale na taj račun
8 ili neslaganje s obzirom da su ti sastanci često bili uveče, što njemu kao
9 čoveku i njegovom bioritmu nije odgovaralo.

10 P: Kakva je onda bila šala?

11 O: Sastanci tog tipa... svi smo mi kasnije zvali Karadžićevo mozganje.

12 P: Jeste li Vi ikada čuli ili jeste li možda znali za nekakve sastanke
13 koji su se nazivali sastancima Proširenog predsjedništva?

14 O: Zaposleni, zaista, s punom odgovornošću to kažem, nikada to nismo
15 zvali Prošireno predsjedništvo.

16 P: Jeste li Vi znali za postojanje bilo kakvoga tijela, takvoga koje se
17 zvalo proširenim predsjedništvom?

18 O: Za nas nije postojalo. Za nas su postojali sastanci, na koje je kažem
19 obično doktor Karadžić pozivao i onda se nikad sa sigurnošću nije znalo koga će
20 sve da pozove. Siguran je bio uvek doktor Koljević, profesor doktor Koljević,
21 ako je bio tamo, a gospođa Plavšić ako je bila na Palama.

22 P: Jeste li Vi osobno za vrijeme dok ste bili u "Kikindi", odnosno prije
23
24
25
26
27
28
29
30

1 odlaska u "Mali dom" imali ikakvu komunikaciju, ikakav kontakt sa Ratkom
2 Mladićem?

3 O: Da, telefonsku komunikaciju. Prvo.

4 P: Možete li nam reći koliko često ste imali telefonski kontakt s njime?

5 O: Pa, kada je Ratko Mladić, general Mladić, kad je zvao, i ako sam ja
6 se javljala na telefon, pouzdano znam da je više on zvao, ne sjećam se u to
7 vreme da sam često zvala ja. Moji pozivi su više bili generalu Milovanoviću a
8 ticali su se humanitarnih konvoja.

9 P: Kada je general Mladić nazivao, da li je on općenito ili često želio
10 razgovarati s nekim konkretnim?

11 O: General Mladić je obično tražio doktora Karadžića, a ako doktor
12 Karadžić nije bio tu, onda je svojim vojničkim tonom tražio da mu se prenese
13 poruka uvijek vrlo kratka. I sastojalo bi se u tome da mu se doktor Karadžić
14 javi, obično hitno ili tako nešto.

15 P: U tom periodu dok ste još bili u "Kikindi", jeste li Vi ikada vidjeli
16 generala Mladića na Palama?

17 O: Iskreno, ne mogu se baš setiti prilika dok smo bili u "Kikindi" da
18 sam ga ja lično vidala, jer nije dolazio u tu kancelariju gde sam ja smeštena.

19 P: Kada je gospodin Krajišnik telefonom razgovarao u svom uredu, kada
20 ste Vi tamo radili, jeste li bili u mogućnosti čuti njegov razgovor?

21 O: Najčešće da jer je telefon bio u toj kancelariji, izuzetno ponekad
22 sam izlazila iz kancelarije jer je bilo vrlo teško da sedim ja na stolici i da

23

24

25

26

27

28

29

30

1 on bude iznad mene da govori.

2 P: Da li ste ikada možda slučajno čuli njegov razgovor? Rijetko ili
3 prilično često...

4 O: Često.

5 P: Jeste li ikada čuli da gospodin Krajišnik razgovara o vojnoj
6 strategiji telefonom?

7 O: Ne.

8 P: Jeste li ikada čuli da gospodin Krajišnik daje ikakve zapovjedi ili
9 upute, po svemu sudeći nekome ko bi imao veze s vojskom preko telefona?

10 O: Hoćete mi pojasniti na koje instrukcije mislite? Kakvu vrstu
11 instrukcija mislite?

12 P: Prije svega, jeste li ikada čuli da gospodin Krajišnik daje bilo
13 kakve zapovjedi ili uputstva nekome ko bi po svemu sudeći bio pripadnik vojske
14 kada je tako telefonom razgovarao?

15 O: E... instrukcije, ali one su takođe u vidu molbe ili razgovora
16 dolazile i s moje strane. Bilo je pitanje humanitarnih konvoja.

17 P: Jeste li ikada čuli da gospodin Krajišnik izdaje bilo kakve naredbe
18 ili upute nekome tko bi bio pripadnik policije telefonom?

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas, ja bih htio čuti pojašnjenje
20 zadnjeg odgovora svjedokinje.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1   Gospođu Čenić, pitanje je bilo jeste li ikada čuli kako gospodin
2 Krajišnik daje nekakve zapovjedi ili upute nekome tko bi bio po svemu sudeći
3 pripadnik vojske putem telefona. Vaš odgovor je bio: "U to vrijeme, upute koje
4 bi bile u obliku razgovora ili zahtjeva dolazile su i od mene kada su se
5 odnosile na konvoje humanitarne pomoći."

6   SVEDOK: /?Krajišnik/ je u nekoliko navrata razgovarao o humanitarnim
7 konvojima koji su išli u Sarajevo i za koje je trebalo da vojska obezbijedi
8 nesmetan prolaz.

9   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Znači, ja mogu shvatiti dobro dakle
10 ono što Vi kažete da su upute koje bi bile u formi zahtjeva ili diskusije,
11 razgovora, da bi se čak mogle odnositi na upute i zahtjeve ili razgovore upućene
12 vojsci, ali kažete da se to odnosilo na konvoje humanitarne pomoći i kažete: "To
13 je također dolazilo od mene." Da li to znači da ste Vi prenosili te poruke za
14 gospodina Krajišnika zato što mi nije sasvim jasno što znači "to je dolazilo i
15 od mene".

16   SVEDOK: Časni Sude, problem je bio uvijek humanitarni konvoji, nesmetan
17 prolaz i s obzirom da sam na neki način ja uspevala da ubijedim i generala
18 Mladića i generala Milovanovića o neophodnosti da se deluje odmah, stvorilo se i
19 ubeđenje, odnosno kako je to i doktor Karadžić govorio, da ja očigledno znam
20 jezik koji oni govore, onda je to, na neki način, prepušteno meni u smislu
21 "Ceco," što je moj nadimak, "Vi ćete to najbolje objasniti."

22   Pojašnjenje tome je i da smo u početku imali konflikt, odnosno

23
24
25
26
27
28
29
30

1 konflikti - moj sa generalom Mladićem i moj sa generalom Milovanovićem - jer
2 nisam dozvoljavala da se neko tim tonom obraća meni, jasno ističući: oni mogu
3 bili generali, ali na taj način ni moj otac nije sa mnom razgovarao.

4 Posle toga, na neki način, postojalo je neko poštovanje, i generala
5 Milovanovića i generala Mladića prema meni i od tad nismo više imali problem u
6 komunikaciji.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa ako se oni ne bi slagali,
8 pretpostavljam da biste Vi poslali tu poruku i da biste pokušali uvjeriti
9 generala Mladića da konvoj popusti, a ako bi on na kraju rekao da ne može zbog
10 vojnih razloga za sada se ne može dovesti konvoj u to područje, što bi se onda
11 dogodilo?

12 SVEDOK: /nečujno/ ... i Milovanović, desilo se to jednom prilikom upravo
13 kao što ste opisali jer su tražili pismenu..., bilo šta pismeno, znači, da im se
14 pošalje nešto, neki dokument u tom smislu, a takav dokument obično je bio pismo
15 doktora Karadžića i prateći dokument konvoj o kome se radi i sadržina konvoja.
16 Znači, koja vrsta - da l' se radi o medicinskoj opremi, hrani ili nešto u tom
17 smislu. Moje je bilo da to prenesem i posle toga da služba doktora Karadžića
18 reaguje. Kad kažem služba, mislim i na njega i njegovu sekretaricu.

19 Međutim, ponekad, u stvari čak i najčešće, sve je to imalo karakter
20 hitnosti pa je onda trebalo delovati što pre i bukvalno na reč, na molbu,
21 obezbeđivati prolaz konvojima.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pitanje je počelo tako što ste upitani
23 da li je gospodin Krajišnik ikada izdao bilo kakvo naređenje ili instrukcije.

24
25
26
27
28
29
30

1 Onda ste se Vi u svom odgovoru prebacili na gospodina Karadžića i naveli ste
2 jedan primjer koji mi još uvijek nije sasvim jasan. Ali dajte da prvo sada se
3 pozabavimo tim primjerom koji ste dali u svom odgovoru.

4 Mislim da ste rekli da je general Mladić želio da dobije neki papir. Od
5 koga?

6 SVEDOK: Bijeli, obični, neki papir, najavu. Koliko god to bilo kratko
7 vreme konvoja koji treba da dođe. A general Mladić i posebno Milovanović su
8 tražili u pismenoj formi da dobiju instrukciju, papir, bilo šta. Znači, da to ne
9 bude samo na reč. Kada sam pomenula gospodina Krajišnika, pa i sebe...

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite da Vas zaustavim na trenutak.
11 Rekli ste da ste dobili neki papir, najavu a onda ste rekli da je general Mladić
12 tražio, a posebno general Milovanović, da su tražili instrukcije napismeno. Ko
13 bi izdao te instrukcije?

14 SVEDOK: /prevod engleskog transkripta: "Doktor Karadžić."/

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Govorite o najavi. Da li je ta
16 najava isto što i instrukcije? Da li su instrukcije išle u pratnji te najave, da
17 li su imale veze s tom najavom?

18 SVEDOK: /?Doktor Karadžić je/ potpisivao prateće pismo u to vreme. A uz
19 pismo njegovo je išao i papir o najavi konvoja. Jer su različite organizacije
20 slale, bilo humanitarnu pomoć ili već šta je sadržina bila, tako da je svaka
21 prilagala i svoj neki dokument. Jer više je humanitarnih organizacija, što

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 međunarodnih, što domaćih, u to vreme već počelo da šalje pomoć.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Prekinuo sam Vas kada ste nastavili
3 da odgovarate i počeli ste riječima: "Kada sam pomenula gospodina Krajišnika i
4 čak sebe..." Mogu li Vas sada zamoliti da nastavite Vaš odgovor?

5 SVEDOK: /?Gospodin Krajišnik je/ u nekoliko navrata molio generala
6 Milovanovića da što brže reaguje i da se omogući prolaz nesmetan.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Da li su se ikada suprotstavili ili
8 odbili Vaš zahtjev? Možda ne bi trebali govoriti oni već general Milovanović,
9 jer ste najviše o njemu govorili.

10 SVEDOK: Rasprave su znale biti i žučne, jer, kao što sam rekla, nisu
11 generali često prihvatili, odnosno, bilo im je teško da prihvate telefonsku
12 molbu ili samo opis i reč da to treba uraditi.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je proceduralno, ali kada je riječ o
14 sadržaju...

15 U transkriptu piše: "Dajte da nastavimo ovde", ali ja sam htio da kažem
16 to je bio postupak. Postupak se odnosio na to da li je bio potreban pisani
17 dokument ili se moglo djelovati odmah na osnovu telefonske poruke, ali kada je
18 riječ o sadržaju, da li su oni puštali konvoj da prođe?

19 SVEDOK: /?Kao što sam već rekla, ponekad je bilo problema/ oko puštanja
20 konvoja ili kamiona. Nekađ se nije radilo o konvoju nego jednom kamionu sa,
21 pretpostavljam, pratnjom. Tako da jeste dolazilo do problema kada vojska

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 jednostavno nije htela da reaguje i kao što sam rekla, tražili su papir.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I na kraju, ako su bili protiv toga da
3 puste konvoj ili kamion, da li su oni ikada odbili, na samom kraju, da propuste
4 konvoj ili kamion ili su dobijali pismene instrukcije ili bilo kakav papir,
5 dokument koji im je bio potreban tako da bi na kraju, uprkos svom protivljenju,
6 morali da učine ono što se od njih traži?

7 SVEDOK: Posle dobijanja papira, koliko znam, nisu konvoji dalje
8 zaustavljani. Znači, konvoj, kamion il' već šta je bilo u pitanju, išao je
9 dalje. Ali se znalo čekati dok se napiše i papir, i odnese i priloži, tako da su
10 znali konvoji da čekaju, odnosno kamioni, da čekaju, što nije bilo u interesu
11 nikome.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A sada, razlozi za protivljenje od
13 strane generala Milovanovića, ne znam da li je to vrijedilo i za generala
14 Mladića, da li su to bili vojni razlozi, na primer, da li su bili zabrinuti zbog
15 situacije na terenu, vojnih potreba koje nije trebalo poremetiti prolaskom bilo
16 kakvih konvoja ili kamiona ili su bili neki drugi razlozi. Na primer: "Zašto bi
17 im bila potrebna humanitarna pomoć, ne vide razloge za to". Dakle, protivljenje
18 može biti iz različitih razloga. Možete li nam reći u tim raspravama, kakve
19 razloge su navodili za svoje protivljenje?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: Mogu samo citirati otprilike generala Milovanovića, jer sam s
2 njim najviše bila u kontaktu. Otprilike: "Otkud znate šta se nalazi u tom
3 kamionu, konvoju ili već šta?"

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li sam onda dobro shvatio da je
5 priroda njihovog protivljenja bila u tome što oni nisu bili sigurni šta se
6 nalazi u kamionima i u konvojima pa su smatrali da to može da predstavlja vojni
7 rizik. Da li sam Vas dobro shvatio?

8 SVEDOK: /?Da, manje više/ jer su - bar za neke znam - kamioni bili
9 zatvoreni.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Hvala. Gospodine Stewart, izvolite.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

12 P: Gospođu Čenić, 1992. kada ste bili na Palama, da li ste ikada čuli za
13 tijelo koje se zove Nacionalni savjet bezbjednosti?

14 O: U to vreme, zaista ne sećam se takvog tijela.

15 P: Nakon što ste prešli u "Mali dom", a rekli ste Pretresnom vijeću
16 danas da ste radili u sprezi sa nacionalnom skupštinom, ako je bio neko kome ste
17 trebali da podnosite izvještaje, kome ste podnosili izvještaje u vezi sa Vašim
18 poslom?

19 O: Što se tiče ovih, takozvanih *press clippinga* ili neki sumarij štampe
20 do koje smo mogli doći, taj presek sam davala gospodinu Krajišniku jer sam se u
21 to vreme vodila zvanično u Narodnoj skupštini.

22 P: Da li ste obavljali i druge poslove u vezi sa Narodnom skupštinom na
23 Palama u odnosu na Vaš posao na *press materijalima*?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa mislim da čak i nisu u to vreme, nar... sjednica recimo, Narodne
2 skupštine je uvijek podrazumevala, da bez obzira gde je ko zaposlen, bude pri
3 ruci čisto oko tehničkih i administrativnih poslova. Međutim, sa sigurnošću ne
4 mogu reći sad da li je u tom kratkom periodu bila sednica ili ne.

5 P: A da li ste učestvovali u tome što ste nazvali tehnički i
6 administrativni posao?

7 O: /nečujno/ Uključena kad su se kažem održavale i kad sam radila kod
8 profesora Koljevića, odma' iza toga, to je podrazumevalo takođe da nas
9 nekolicina uvek bude tu da pomogne.

10 P: Da ne zalazimo previše u detalje, recite nam kakva je bila priroda
11 tog tehničkog i administrativnog posla oko kojeg ste i Vi pružali pomoć.

12 O: /nečujno/ ... Skupštine i govorim i o periodu kad sam radila kod
13 profesora Koljevića. U to vreme nije bilo ni mobilnih telefona niti baš nekih
14 veza kao danas. Tako da smo ponekad bili i kuriri i delili materijale i
15 prebrojavali glasove, jer govorim tehnika nije postojala - takvog nivoa. Takođe
16 i profesor Koljević, kasnije je voleo da sam uvek blizu njega.

17 P: U ovom poslednjem odgovoru pomenuli ste period kada ste radili sa
18 profesorom Koljevićem. Možete li objasniti kad i kako ste počeli da radite za
19 profesora Koljevića?

20 O: Znači, taj, to kratko vreme dok sam pripremala izveštaje ili neki
21 siže štampe, gospodin Koljević nije imao kabinet ili neku prateću službu,
22 gospodin Krajišnik me pozvao i rekao da bi bilo dobro da to budem ja, jer

23
24
25
26
27
28
29
30

1 profesor Koljević, kažem, nije imao nikoga što se tiče službe. Tad je gospodin
2 Krajišnik pomogao i organizovao da se profesoru Koljeviću takođe uredi jedna
3 kancelarija i profesor Koljević i ja smo, znači, počeli da radimo zajedno, na
4 drugom spratu "Malog -tog- doma". Prvo smo bili u jednoj kancelariji oboje,
5 kasnije smo prešli u susjednu veću kancelariju, s obzirom da gospođa Plavšić je
6 pretežno bila u Beogradu, dolazila je samo ponekad, ona je onda koristila tu
7 kancelariju, tu jednu kad dođe, a profesor Koljević i ja smo prešli u
8 kancelarije iznad kancelarija gospodina Krajišnika, znači isto na drugom spratu,
9 i tad sam imala ja svoju i profesor Koljević svoju kancelariju. Delio nas je
10 samo jedan hodničić.

11 P: Koliko vremena je prošlo nakon što ste Vi prešli u "Mali dom" i
12 počeli ste da radite na taj način za profesora Koljevića?

13 O: /?Nekoliko nedelja/ po prelasku.

14 P: I u tih nekoliko nedelja prije nego što ste počeli da radite za
15 profesora Koljevića, da li ste radili u istoj kancelariji u kojoj je radio i
16 gospodin Krajišnik na sličan način na koji ste radili za gospodina Koljevića?
17 Kao što ste radili u "Kikindi", pardon?

18 O: Mala, sasvim mala kancelarija. Znači, gospodin Krajišnikova
19 kancelarija je bila desno sa stepenica, ta mala kancelarija je odma' bila levo,
20 vrlo mala i mi smo ju, onako između sebe, zvali šok soba.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je to skraćunica? Da li je to bilo
22 na engleskom?

23 O: To je tako mala soba bila da smo morali joj dati neko ime. Malo
24 klaustrofobična.

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li ste u tom periodu kada ste bili u "Malom domu" mogli da
2 stvorite bilo kakav dojam o tome kako izgleda radni dan gospodina Krajišnika?
3 Kakvom vrstom pitanja se bavi i sa kakvim ljudima ima kontakte?

4 O: /nečujno/ ... ljudi sa strane, od poslanika, zatim potpredsednik
5 skupštine je takođe bio u istoj zgradi. Dosta i ovih, da ih tako nazovem,
6 međunarodnih sastanaka, UNPROFOR, razni oficiri za vezu i naravno ono... -
7 pogotovo sam toga bila svesna, ne svesna nego znam, kad sam prešla da radim kod
8 gospodina Koljevića - to čuveno Karadžićevo mozganje, zbog koga smo i mi,
9 naravno, bili prinuđeni svi da ostajemo do duboko u noć.

10 P: A koliko je trajao tipičan radni dan gospodina Krajišnika u to
11 vrijeme?

12 O: Pa isto kao i nama svima, s izuzetkom gospodina Karadžića, on je
13 dolazio kasnije, ali mi smo svi otprilike dolazili u 09.00h, tako je bilo i
14 pravilo, najkasnije do 9.00h, a ostajali nekad i do 02.00h, 03.00h, 04.00h
15 ujutro narednog dana.

16 P: Kada ste radili za profesora Koljevića, da li ste bili u poziciji da
17 posmatrate i steknete saznanja izbliza o poslu kojim se on bavio?

18 O: Profesor Koljević je prvo i voleo da okuplja ljude, zatim, poverenici
19 su dolazili kod profesora Koljevića, znači poverenici za određene regije dok to
20 nije i ukinuto i doktor, i Nikola Poplašen i Radovanović, Jovanović, Đokanović,
21 naravno.

22 A zatim, profesor Koljević je takođe kontaktirao sa UNPROFOR-om tako da
23 je iza toga i uspostavljen, on je bio predsednik državnog tijela kasnije za
24 saradnju sa UN i međunarodnim humanitarnim organizacijama dok sam ja bila

25
26
27
28
29
30

1 sekretar. Međutim, to je kasnije i uspostavljeno. Ali već tad je profesor dosta
2 kontaktirao sa njima. Zatim i međunarodnih posrednika, pregovarača, strani
3 novinari su najčešće isto tražili intervju s njim. Bilo je lakše, on je govorio
4 savršeno engleski.

5 Tako da su to bile aktivnosti, znate, od jutra do sutra. Uz napomenu da
6 je vremena dosta, odnosno noći, su odnosili ti sastanci koje je sazivao doktor
7 Karadžić. Kod njega, jer je bioritam gospodina Karadžića bio različit, da kažem,
8 bio je noćni tip.

9 P: Spomenuli ste gospodina Nikolu Poplašena. Da li je on imao neko
10 konkretno područje odgovornosti?

11 O: U to vreme, Poplašen Nikola je bio i poverenik za Vogošću, Ilijaš, ua
12 te opštine.

13 P: A koliko je Vama poznato, kakva je bila priroda njegovih kontakata,
14 posla kojeg je obavljao sa profesorom Koljevićem?

15 O: /nečujno/ ...dolazili i davali tako neke kratke izveštaje usmene,
16 pretežno šta se dešava na terenu, kakva je situacija, atmosfera, otprilike to.

17 P: Da dostavlja usmene izveštaje kome?

18 O: /?Prvenstveno profesoru Koljeviću. Jer bio je u kontaktu. Odnosno,
19 znate kad smo bili u toj jednoj kancelariji, naravno, svim tim druženjima, ja
20 bih nazvala, sam prisustvovala ja, tako da nije se moglo izbjeći da smo svi na
21 istom mestu i da o tome razgovaramo, ali svi ti

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 izveštaji su bili više usmene prirode. Iskreno, uopšte se ne sećam sad ni jednog
2 pisanog izveštaja. Moguće da je samo Dragan Đokanović neke pisane forme doneo.
3 Koliko se sećam, ostali ne.

4 P: Kada je gospodin Poplašen podnosio izvještaje profesoru Koljeviću na
5 način koji ste Vi opisali, rekli ste da je prisustvovao tim sastancima, da li je
6 gospodin Krajišnik bio prisutan?

7 O: /prevod engleskog transkripta: "Ne."/

8 P: Pomenuli ste gospodina Radovanovića. Da li se sećate njegovog imena?

9 O: /prevod engleskog transkripta: "Miroslav."/

10 P: Da li je on imao konkretno područje odgovornosti?

11 O: Verujte mi da sad ne mogu da se setim koje područje. Mogu sa
12 sigurnošću reći za Đokanovića, Poplašena, Jovanovića, za Radovanovića trenutno
13 sad čak i ne mogu da se setim. Jer moram reći da se to više pretvaralo u tako
14 neki beg od stvarnosti i ćaskanje o svemu i svačemu, a ne u neke ozbiljne
15 sastanke tipa zapisnik, dnevni red ili bilo šta. Naravno, ko je poznavao
16 profesora Koljevića, razumeće i taj stil, da ga tako nazovem.

17 P: Vratićemo se na to za trenutak. Ali možemo li sada da se malo bavimo
18 konkretnijim stvarima. Rekli ste da se sjećate područja odgovornosti gospodina
19 Jovanovića. Koja je bila njegova odgovornost?

20 O: /prevod engleskog transkripta: "Hercegovina."/

21 P: A gospodina Dragana Đokanovića?

22 O: Taj deo uz Drinu, Bratunac i to područje, Skelani, Bratunac.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Na samome kraju Vašeg prethodnog odgovora ste rekli da oni koji su
2 poznavali profesora Koljevića će svakako razumjeti taj stil, taj način posla. Vi
3 ste svjedok, očevidac gospođu Čenić, i Vi ste tamo bili. Možete li Sudu
4 objasniti kakav je to radni stil bio koji bi trebao dovesti do shvaćanja istoga?

5 O: /?Profesor Koljević je/ voleo razgovore o kulturi, naravno
6 Shakespeareu, o književnosti, o ljudima, tako da je često bežao u te teme. A
7 ljudi o kojima govorim su njegovi znalci i od pre rata, od pre svih ovih
8 dešavanja tako da je i ton razgovora bio u tom stilu.

9 P: Možemo li pretpostaviti - sada sam jako ozbiljan prilikom ovoga uvoda
10 - bez obzira koliko se razgovaralo o Shakespeareu ili o književnosti na tim
11 sastancima, da su ipak ti ljudi, Poplašen, Đokanović, Jovanović, Radovanović,
12 bili ljudi koji su u najmanju ruku pokušavali izvijestiti i prenijeti gospodinu
13 Koljeviću o onome što se događa u njihovim zonama odgovornosti?

14 O: /?Da, samo/ što su ti usmeni izvještaji trajali možda pola sata, a
15 svo ovo ostalo vreme, a znalo je trajati dugo, je bilo posvećeno temama aa...
16 kulture, temama "šta dalje". Profesor Koljević je tad imao ideje o organizovanju
17 i kulturnih djelatnosti i školstva, znači, sve ostalo je bio razgovor na ove
18 teme, a možda pola sata od čitavog vremena su bili neki izveštaji, šta se
19 dešava, kakvo je stanje, kakva situacija, šta su problemi...

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

1 P: Znači, da li bi onda bilo nekih izvještaja o situaciji na terenu u
2 konkretnim općinama?

3 O: Da.

4 P: Sjećate li se je li to obuhvaćalo izvještaje, odnosno informacije o
5 vojnoj situaciji?

6 O: Pa, kako se to tad nazivalo, obično stanje bezbednosti, odnosno
7 bezbednosno stanje u tim opštinama i problemi s tim u vezi. Znači, ono što se
8 zaista dešavalo u tim opštinama, zatim i broj mrtvih... Uglavnom to.

9 P: Je li bilo razgovora ili izvještavanja na tim sastancima o pokretima
10 stanovništva?

11 O: Bilo je razgovora i o tome kako ljudi žive, koliko je zapravo ljudi u
12 tim opštinama, problemi da sve više ljudi odlazi, da je teško zaustaviti to
13 curenje stanovništva.

14 P: Je li to curenje imalo veze s curenjem samo jedne etničke skupine ili
15 više njih?

16 O: U to vreme, znači ovaj period za koji govorim, već muslimanskog,
17 odnosno bošnjačkog stanovništva i hrvatskog bilo je jako malo, koliko se sećam,
18 a problem je bio taj što su i Srbi odlazili. Zatim, problem i taj što opet iz
19 drugih krajeva su stizale izbjeglice ili raseljena lica sa svim svojim
20 problemima. Tako da je čudna jedna situacija i teška da su, da kažem lokalni
21 odlazili a priliv je bio iz nekih drugih opština.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: U ovome zadnjem opisu, samo da nam bude jasno, da li Vi tu govorite o
2 Palama ili o općinama koje su bile područja odgovornosti ove gospode koja su
3 dolazila u posjet gospodinu Koljeviću?

4 O: /nečujno/ ...odakle su dolazili poverenici.

5 P: Sjećate li se, pretpostavljam da ste Vi u nekom trenutku čuli izraz
6 "etničko čišćenje"? Dosta će biti odgovor sa da ili ne. Da li ste ikada čuli taj
7 izraz?

8 O: Tu kovanicu, teške sadržine, čula sam od stranih novinara kad sam kao
9 optužba... Do tad, mi smo govorili o izbjeglicama, generalno o svima nama u
10 Bosni i Hercegovini.

11 P: Sjećate li se kada ste po prvi put čuli taj izraz?

12 O: Početak jeseni, da tako kažem, kad sam i više imala kontakta sa
13 ljudima sa strane.

14 P: U vrijeme tih sastanaka sa gospodinom Poplašenom, Radovanovićem,
15 Jovanovićem i Đokanovićem i profesorom Koljevićem, dakle, da li ste Vi, do onoga
16 trenutka kada su počeli ti sastanci, već bili čuli tu frazu, taj izraz?

17 O: Da, pre toga. Pre nego što smo profesor Koljević i ja počeli da
18 radimo zajedno, čula sam za optužbu za etničko čišćenje.

19 P: Kako ste Vi to shvaćali? Što je to za Vas značilo u to vrijeme?

20 O: Razumela sam optužbu. Da se... su se pripadnici bošnjačke
21 nacionalnosti forsirali ili bili pod pritiskom da napuste svoje domove, kao i
22 pripadnici hrvatske nacionalnosti.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Imate li ikakvog razloga sumnjati da je u vrijeme početka tih
2 sastanaka gospodin profesor Koljević bio jednako upoznat s tim izrazom kao i Vi?

3 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

4 P: Možda sam svoje pitanje iskazao pomalo nespretno. No, dakle u vrijeme
5 početka tih sastanaka jeste li Vi smatrali da je gospodin Koljević upoznat s tim
6 izrazom kao i Vi?

7 O: Profesor Koljević je imao kontakta čestih i sa međunarodnim
8 organizacijama i autoritetima, kao i sa stranim novinarima. I naravno da je
9 često bio pitan to isto pitanje.

10 P: Da li se ikada pitanje etničkog čišćenja pojavilo na nekom od tih
11 sastanaka sa ovom četvoricom ljudi, Poplašenom, Radovanovićem, Jovanovićem i
12 Đokanovićem?

13 O: Gospoda koju sam nabrojala, kao i profesor Koljević i ja sama, svi
14 smo mi bili izbjeglice takođe. Znači, svi smo se pomerili iz svojih domova. Tako
15 da generalno svima nama nije bila jasna optužba o etničkom čišćenju.

16 P: Da li...

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo trenutak, molim Vas. Da li je on
18 davao potvrđan odgovor? Pitanje je bilo da li se ikada pitanje etničkog čišćenja
19 pojavilo na nekom od tih sastanaka. Da li ja trebam iz Vašega odgovora
20 zaključiti da je, kada ste rekli da vam je svima bilo teško shvatiti te optužbe?
21 Dakle, da li ste o tome razgovarali?

22 SVEDOK: Gospoda o kojoj govorim takođe su čitali, razgovarali o etničkom
23 čišćenju i optužbama da se vrši etničko čišćenje. O tome smo između sebe
24 razgovarali, jer kao što sam rekla, nije nam bila jasna ta optužba s

25

26

27

28

29

30

1 obzirom da smo se mi svi pomerili iz naših domova.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li Vam ja onda postaviti jedno
3 pitanje? Ja mogu zamisliti da Vi kažete da ste se Vi "izmjestili iz svoje kuće,"
4 da ste se "pomjerali iz svojega doma," ali da li bi to, po Vašem mišljenju,
5 isključilo ili po mišljenju ljudi koji su o tome razgovarali, da su se slične
6 stvari događale i Bošnjacima, odnosno Muslimanima na drugim mjestima?

7 SVEDOK: Da, smatrali smo, a i ja sam smatrala da se ista nesreća desila
8 i drugima, da odu sa svojih ognjišta i svojih domova.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Uključujući i Muslimane i Hrvate?

10 SVEDOK: Bošnjake i Hrvate, Jevreje, Cigane, sve.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ja ću sada ponovno pročitati Vaš
12 odgovor, samo trenutak, molim Vas. Rekli sa ste da "...ste se svi pomjerali".
13 Rekli ste: "Mi smo se svi pomjerali iz naših domova."

14 Je li to iseljenje bilo zato što ste bili primorani to učiniti, bilo od
15 nekih osoba ili zbog okolnosti ili je pak bila to Vaša slobodna volja pa ste
16 rekli: "Ja ću se radije iseliti iz svoje kuće."

17 SVEDOK: /?To nikako nije bilo/ mojom dobrom voljom niti ičijom dobrom
18 voljom. Ja svoje Sarajevo nisam prežalila.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Rekli ste da je ista nesreća
20 zadesila i druge koji su bili primorani napustiti svoje domove. To ste kazali
21 odgovarajući na moje pitanje da li biste isključili da li se tako što događalo i
22 drugima. Jeste li Vi, u to vrijeme, znali da se takve stvari događaju tim
23 drugima?

24 SVEDOK: /?Da./ Zato što se promijenila struktura opština, potpuno.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali Vi ste mislili da je to zbog, da
2 se radi o sličnom iseljavanju, da ljudi ne iseljavaju dobrovoljno te da i u
3 drugim općinama ima ljudi koji nisu prežalili svoja mjesta, prebivališta. Da li
4 ja dobro razumijem Vaš iskaz?

5 SVEDOK: Da. Mislim da su svi želeli da se vrate svojoj kući kao i ja.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Vi ste se iselili, odnosno, jeste
7 li se Vi iselili zbog pritiska ili zbog okolnosti - što se Vama dogodilo? Ja,
8 naime, nastojim vidjeti usporedbu o tome što ste Vi mislili da se događalo i
9 drugima. Možete li biti malo konkretniji? Da li je život bio loš? Jeste li
10 morali... Da li Vas je netko uz prijetnju oružjem potjerao?

11 SVEDOK: /nečujno/ ...stanovala, znači, stan mojih roditelja. Već tad
12 nije bilo ljudi. Na zgradu je pucano. Takođe vojske i uniforme, koje ja do tada
13 nikad videla nisam, su viđani da ulaze u zgradu i oko zgrade, tako da nije bilo
14 sigurno ni otvarati vrata.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li se Vaš stan nalazio na takvome
16 mjestu da bi moglo biti da ti pripadnici vojske ulaze u stan, odnosno u zgradu
17 zbog nekih vojnih razloga?

18 SVEDOK: U to vrijeme, početak aprila, ne znam šta je strateški vojno
19 bilo važno u toj zgradi i oko zgrade. Tako da ne znam zašto bi bilo ko

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 uniformisan, pogotovo u nekim crnim ili maskirnim ili zelenim uniformama ulazio
2 u zgradu naoružan.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li to onda znači da ste Vi to
4 smatrali zastrašivanjem od strane oružanih snaga, zastrašivanje ljudi koji su
5 tamo stanovali?

6 SVEDOK: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A jesu li tamo stanovali civili?

8 SVEDOK: /nečujno/ ... vreme jedan broj porodica je već napustio zgradu i
9 bilo je civila još uvek, naravno dosta koji su živeli, pogotovo što je i
10 struktura, nacionalna, te zgrade gdje sam ja odrasla, bila izrazito mješovita.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ja bih se vratio na jedno od ranijih
12 pitanja. Kada Vam je bilo postavljeno pitanje o curenju, gospodin Stewart je
13 pitao da li se razgovaralo o pokretima stanovništva a Vi ste, odnosno, pitanje
14 je bilo da li se to curenje odnosilo samo na jednu etničku skupinu ili na više
15 njih. I onda ste Vi odgovorili: "U ovom konkretnom vremenskom razdoblju,
16 Muslimani, odnosno bošnjačko stanovništvo, kao i hrvatsko stanovništvo, je bilo
17 malobrojno koliko se ja sjećam. Problem je bio u činjenici što su Srbi počeli
18 odlaziti također."

19 Nisam baš u potpunosti razumio Vaš odgovor kada ste rekli - obradimo ovo
20 dio po dio - Rekli ste da su Bošnjaci i Hrvati bili u malome broju.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SVEDOK: Da. Bili su u manjini i bošnjačko i hrvatsko stanovništvo tada.
2 Takođe jedan broj Srba je napustio za Srbiju, a onda je intenzivirano čak
3 iseljavanje dalje i Srba.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Sljedeće pitanje je bilo da li je
5 taj opis vrijedio samo za Pale ili govorite i o općinama koje su bile zone
6 odgovornosti ove četvorice ljudi. A Vi ste rekli: "Ja govorim općenito o
7 područjima odakle su ti povjerenici bili." Da li to znači da nije bilo curenja
8 Bošnjaka i Hrvata iz bilo kojega od tih područja gdje je ipak postojalo značajno
9 kretanje ili curenje stanovništva?

10 SVEDOK: Kao što sam rekla, do tada je već znatan broj, ne mogu sa
11 sigurnošću reći koliki procenat, verovatno više od polovine sigurno, i Hrvata i
12 Bošnjaka otišao iz tih krajeva. Stanovništvo, ja kad govorim o iseljavanju kako
13 je išlo redom, stanovništvo se i dalje osipalo, lokalno. A počeli su dolaziti, i
14 veliki priliv je bio, iz drugih opština, izbjeglica u te opštine i stvarao se
15 problem jer su dolazili bez ičega...

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Vi ste dva puta rekli "područje". Na
17 koja područja mislite?

18 SVEDOK: Govorim sad i o Hercegovini, o Vogošći, Ilijašu sam već
19 prethodno govorila, a isto tako i taj deo Bratunac, Skelani i to područje.

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi ste usporedili svoju sudbinu sa
2 sudbinom Muslimana i Hrvata. Vi ste nam upravo rekli da - samo malo da pronađem
3 što ste točno rekli. Kada ste rekli više od polovice Hrvata i Bošnjaka je
4 napustilo to područje...

5 SVEDOK: /prevod engleskog transkripta: "Područja."/

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Područja. Da li bi to značilo na
7 cijelom teritoriju, kako pod kontrolom Bošnjaka tako i Srba ili bi se to
8 odnosilo samo na...

9 SVEDOK: Možemo ovde slobodno govoriti generalno, za čitavu Bosnu i
10 Hercegovinu. Retko ko je ostao tamo gde je rođen ili odrastao ili tamo gde ga je
11 1992. april zatekao. To je bila zaista retkost. Jer gde god sam se kretala,
12 sretala sam ljude iz raznoraznih područja i takođe, ovako da kažem, nesretnih,
13 iz ovako nesretnih okolnosti. A takođe...

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nastavite, molim. Rekli ste "također".

15 SVEDOK: Isto kao što i Banja Luka više nije bila Banja Luka, nije ni
16 Sarajevo bilo Sarajevo - niti jedan grad u Bosni i Hercegovini. Možda s
17 izuzetkom nekih koji su imali dominantno jednonacionalno stanovništvo, ali su
18 verovatno imali priliv drugog stanovništva. Prema tome, opet je dolazilo do
19 promena.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ja naravno shvaćam, ako se jedan dio
21 stanovništva iseli da onda iz drugih područja dolaze ljudi u to područje. No,
22 htio bih samo vidjeti jesam li dobro razumio Vaše svjedočenje. Vi ste nam kazali
23 kako ste Vi zbog zastrašivanja morali otići od tamo gdje ste živjeli, i

24

25

26

27

28

29

30

1 usporedili ste svoju situaciju sa situacijom Muslimana i Hrvata koji su
2 napustili svoja mjesta prebivališta, a Vi ste rekli da je to bilo vjerojatno u
3 sličnim okolnostima. Što znači da su oni također bili uplašeni zbog situacije i
4 da su oni otišli iz svojih mjesta boravka isto kao što ste Vi napustili svoje.
5 Da li sam Vas ja dobro razumio?

6 SVEDOK: /nečujno/ razumijevanje i tada je bilo da su se ljudi koji su
7 otišli, odlazili, bez obzira na nacionalnost, osećali nesigurno tamo gde su bili
8 i tražili sigurnost i za sebe i za svoju porodicu. Ne mogu generalno govoriti
9 kome je bilo bolje, kome lošije, jer to su pojedinačne sudbine. Ali ovo je
10 mišljenje i tada moje bilo.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ja naravno shvaćam da Vam je teško
12 usporediti kome je bilo bolje, a kome lošije, no ako govorimo o pokretima
13 stanovništva, da li je to bilo, budući da ste govorili o promjeni nacionalnog
14 sastava stanovništva u nekim općinama, da li je to značilo da je to bilo u
15 velikim razmjerima ili srednjih razmjera ili manjih?

16 SVEDOK: Kako u kojem gradu verovatno. Mislim da je najviše ljudi svoju
17 neku sigurnost tražilo upravo 1992., možda i 1993. godine. Ne možda nego sigurno
18 i 1993. godine, tako da u 1992. to iseljavanje je možda bilo, nije bilo tolikih
19 razmjera, jer su moje ubeđenje i moje znanje o tome koliko je gde ostalo još
20 uvek ljudi, ljudi su se nadali da će to brzo proći. Kasnije, u svom radu u ovom
21 državnom komitetu, a naročito posle potpisanog sporazuma i izjave šefa

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Crvenog krsta za Bosnu i Hercegovinu gospodina Somarruge, traženo je da se
2 omogući iseljavanje i odlazak nesrpskim nacionalnostima Krajine i znam koliko
3 je, s obzirom da sam u 1993. godini na dnevnoj bazi maltene se suočavala s tim,
4 onda sam postala svesna koliko ljudi napušta, hoće da napušta i odlazi.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Uzmimo Sarajevo i Pale kao primjer. Tamo
6 gdje ste se dakle Vi iselili. Do kraja 1992., da li se onda većina Srba koja je
7 živjela u onome što je sada bilo pod bošnjačkom, odnosno muslimanskom kontrolom
8 još uvijek tamo živjela, dakle u tom dijelu Sarajeva ili su pak iz tog dijela
9 Sarajeva otišli?

10 SVEDOK: Sarajevo je, časni Sude, specifično i teško, jer je onaj ko je
11 bio sretnije sudbine otišao, da kažem, na vrijeme, ali je mnogo Srba ostalo u
12 Sarajevu nadajući se izlasku. I znam, zato što sam i sama učestvovala u brojnim
13 akcijama da se uspostavi kontakt sa tim ljudima, da im se pomogne, bilo preko
14 UNPROFOR-a ili nekim privatnim linijama. I dosta porodica je bilo razdvojeno,
15 zato što su se javljali najčešće u naše kancelarije na Palama, to su desetine
16 takvih zahteva je bilo dnevno, pokušaj da se dođe do porodice u Sarajevu i da se
17 oni prebace ili na Pale ili negde drugo.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jeste li Vi smatrali da je to loše, da
19 je pogrešno, zato što niste bili zaštićeni u mjestu gdje ste živjeli i da ste
20 toliko bili zastrašivani da ste morali otići?

21 SVEDOK: Da, časni Sude. Niko od nas se neće verovatno oporaviti od toga.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mi smo razgovarali o pokretima
23
24
25
26
27
28
29
30

1 stanovništva, o tome kako je Sarajevo drugačije, o tome kako su se Srbi
2 iseljavali, kako su se Hrvati i Muslimani iseljavali iz svojih mjesta
3 prebivališta, ovisno o općini, dakle, da li ih je bilo više ili manje. Jeste li
4 Vi o tim stvarima međusobno razgovarali kada ste se sastajali s osobama koje ste
5 ranije spominjali?

6 SVEDOK: Da. Sa tugom i nostalgijom. Svi smo, naročito tih godina
7 naravno, bili sa jako velikim emotivnim nabojem jer, kažem, svi smo prošli kroz
8 isto.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jeste li razgovarali sa zastupnicima ili
10 sa pripadnicima neke druge nacionalnosti ili etničke skupine nakon rata o ovome
11 što ste nam upravo opisali?

12 SVEDOK: I moj posao je takav i sve što u životu radim zadnjih godina
13 posvećeno je Bosni i Hercegovini. I često razgovaram i sa radnim kolegama i sa
14 prijateljima upravo u pokušaju da se nikom od nas više to ne desi.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jeste li Vi doživjeli da Muslimani i
16 Hrvati s kojima ste razgovarali isto razmišljaju, slično razmišljaju, kao i Vi?
17 Naime, da su ti ljudi žalosni zato što su morali otići, i da li ste Vi to mogli
18 shvatiti ukoliko su oni takve osjećaje iskazali?

19 SVEDOK: Naravno da sam slušala i ovako teške priče i da su isto
20 prolazili kao i svi mi. Od... Znae, došli do zaključka da bi se moglo uporediti
21 sve, tačno po fazama, kako se ko od nas osećao. Prvo; neverica, zatim bes,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ljutnja, pa onda tuga, neka nada. Tako se smenjivalo. I mislim da su potpuno
2 iste priče i srpske i bošnjačke i hrvatske.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam na odgovorima.

4 Gospodine Stewart, ako pogledam na sat, mislim da sam prilično vremena
5 oduzeo, ako kažete, ne želite. Ako mislite postaviti par dodatnih pitanja,
6 vrijeme nam je ograničeno, ali možemo nastaviti nakon pauze.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Pa mi možemo nastaviti kako Vi odredite.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pauza će biti do 16.20h.

9 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

10 ... Početak pauze u 15.54h

11 ... Sednica nastavljena u 16.28h

12 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

13 Izvolite sestti.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, izvolite nastaviti.

15 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

16 P: Gospođo Čenić, pomenuli ste, neću sada ponavljati sva ta imena, tu
17 četvoricu ljudi koji su došli u posjetu gospodinu Koljeviću, kako ste Vi to
18 opisali, da li je bilo i drugih koji su pored te četvorice bili u sličnom
19 položaju u odnosu na druge dijelove Bosne i Hercegovine, koji su dolazili da ga
20 vide?

21 O: Ne sjećam drugih u istoj poziciji. Ovih ljudi se dobro sećam i
22 njihovih dolazaka.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Zaboravio sam da pomenem nešto ali Vi ste to uradili u svakom
2 slučaju, gospođo Čenić. Zamolili su nas da pravite pauzu nakon mog pitanja, jer
3 Vi slušate moje pitanje na engleskom. Možda Vam je to neko već rekao, jer Vi to
4 u svakom slučaju pravite, ali bilo bi korisno ako vodite računa o tome.

5 Dakle, da ostanemo sada na toj četvorici. Da li je i jedan od te
6 četvorice bio, kada je bio sa gospodinom Koljevićem, da li je gospodin Koljević
7 izrazio bilo kakvu zabrinutost bilo kojem od njih u vezi sa etničkim čišćenjem?

8 O: Kao što sam rekla, za sve nas pa i za profesora Koljevića, to su bile
9 optužbe koje za nas nisu imale smisla. A profesor Koljević, i sam izbeglica,
10 imao je isto mišljenje, i profesor Koljević i ja smo inače, provodeći dosta
11 vremena zajedno, zapravo smo se rastajali samo kad je on išao na sastanke neki
12 put bez mene, i naravno, uveče na spavanju, često smo o ovome razgovarali.

13 P: Kako ste Vi to shvatili? Kada su iznesena u najgorem obliku te
14 optužbe protiv Srba, kako ste ih Vi shvatili?

15 O: Pa, shvatala i shvatali smo tad, da se optužba odnosi da je to deo
16 nekog plana, etničko čišćenje, i zato nam je bila potpuno neverovatna takva
17 optužba.

18 P: I da za trenutak pretpostavimo da je bio neki plan, kako biste Vi
19 onda shvatili te optužbe kada je riječ o akcijama za primjenu tog plana?

20 O: Pomalo ne razumem Vaše pitanje, s obzirom da ja bar...

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Dozvolite da ga preformulišem, gospođu Čenić. Da je bio plan, Vi
2 kažete da su takve optužbe iznošene, da je bio plan da se izvrši etničko
3 čišćenje, to je ono što ste Vi rekli, Vi niste rekli da je zaista i bio, već ste
4 rekli da su odatle kretale sve optužbe, je li se slažete s tim? Pokušavam samo
5 da utvrdimo osnovu.

6 O: Plan? Ne znam. Niti sam ga u životu videla niti došla u dodir s
7 takvim planom. To je jedno. Drugo...

8 P: Gospođu Čenić, zastanite na trenutak. Imam problema da se jasno
9 izrazim. Samo malo strpljenja. Dakle, da je postojao plan, plan da se nešto
10 uradi, ono što ja pokušavam da objasnim, da je postojao plan da se izvrši
11 etničko čišćenje, kakav bi bio koncept tog etničkog čišćenja, odnosno kako ste
12 Vi shvatili ste te optužbe da su bosanski Srbi imali neki plan da nešto urade
13 što bi predstavljalo etničko čišćenje? Kako ste Vi shvatili te optužbe? Šta su
14 oni trebali to da urade? Šta je rečeno, od čega se sastojao taj plan?

15 O: Da se ne-srpske nacionalnosti sistematski isteraju. Silom. Nečim.

16 P: Da li ste ikada 1992. čitali ili čuli bilo šta što bi potkrijepilo te
17 optužbe da je postojao takav plan koji su razvili lideri bosanskih Srba?

18 O: /prevod engleskog transkripta: "Ne."/

19 P: Konkretno, da li je profesor Koljević Vama ikada išta rekao što bi
20 podrazumijevalo priznanje ili zabrinutost ili strah na njegovoj strani, da bi
21 možda mogao postojati takav plan koji je razvio bilo ko od vođa bosanskih Srba?

22 O: Ne.

23 P: Da li je profesor Koljević ikada Vama rekao ili sugerisao da je
24 gospodin Krajišnik imao bilo kakve drugačije ideje ili drugačije planove ili

25

26

27

28

29

30

1 drugačiju politiku od politike profesora Koljevića u odnosu na bilo koje od ovih
2 pitanja kretanja stanovništva drugih etničkih skupina?

3 O: /prevod engleskog transkripta: "Ne."/

4 P: Da li Vam je profesor Koljević ikada sugerisao da je gospodin
5 Krajišnik na bilo koji način bio agresivan, da je ratnohuškački se ponašao na
6 bilo koji način?

7 O: /prevod engleskog transkripta: "Ne."/

8 P: Da li je ikada iznio bilo kakav komentar ili sugestiju Vama da
9 gospodin Krajišnik nije odan mirnom rešenju sukoba ukoliko se to mirno rešenje
10 može postići?

11 O: Da je bilo išta takvog, ja ne bih danas bila ovde.

12 P: Samo da pojasnimo. Da je bilo koje od tih pitanja profesor Koljević
13 pokrenuo pred Vama, da li ste Vi znali bilo šta što bi moglo potkrijepi ovakve
14 sugestije?

15 O: Nikada profesor Koljević nije ukazao na to ničim nikada da se
16 razmišljanje njegovo i gospodina Krajišnika razlikuje, pogotovo kada su u
17 pitanju beskrajni naponi da se pregovara, da se nađe rešenje.

18 P: Da li je i na jednom od tih sastanaka vođena bilo kakva rasprava sa
19 bilo kojim od ove četvorice ljudi, gospodin Poplašen i ostala trojica, sa
20 profesorom Koljevićem, da li je vođena ikakva rasprava koja bi sugerisala da je
21 bilo bilo kakvog zataškavanja kako bi se bilo ko od prisutnih na tom sastanku
22 zaštitio ili da bi se bilo ko drugi zaštitio?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Mislite, da li se nešto prikrivalo?

2 P: Ne, ja Vas pitam da li je - ja ne tvrdim da je to bilo. Ja pitam da
3 li je vođena bilo kakva rasprava o takvom mogućem prikrivanju ili zataškavanju.

4 O: Ja znam deo, dobar deo toga što je u mom prisustvu razgovarano, s tim
5 što nisam stekla utisak da se nešto krije. Nadalje, molim Vas da imate u vidu da
6 su to ljudi koji su kao poverenici odlazili i vraćali se s tih teritorija.
7 Znači, na primer, gospodin Poplašen nije bio stalno u Vogošći i Ilijašu nego je
8 odlazio i vraćao se, znači, provodio neko vreme tamo, nekoliko dana, dođe,
9 ponovo ide, otprilike je to tako izgledalo.

10 P: Na tim sastancima, da li je ijedan od te četvorice pokrenuo bilo
11 kakvo pitanje ili podio bilo kakav izvještaj u vezi sa stepenom discipline i
12 kontrole u područjima koja su bila njihove zone odgovornosti?

13 O: naravno da su postojali i komentari da dosta ljudi, grupa, ne znam
14 kako bi ih drugačije nazvala, nisu pod kontrolom vojske, pod komandom i da loše
15 utiču na čitavu, ionako tešku situaciju i to je jedan od delova, jedan od
16 problema zapravo o kojima se govorilo.

17 P: Ako biste mogli, kako biste uporedili radne odnose u to vrijeme
18 između, s jedne strane gospodina Poplašena i profesora Koljevića, i s druge
19 strane gospodina Poplašena i gospodina Krajišnika?

20 O: O bilo kakvom odnosu Poplašen-Krajišnik ne znam, zato što ih ja
21 nikada nisam videla zajedno na sastanku. Ja nisam, a ne mogu da garantujem ni za
22 šta drugo.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ako bih Vam isto pitanje postavio u odnosu na gospodina Đokanovića,
2 da li bi Vaš odgovor bio isti ili drugačiji?

3 O: Gospodin Đokanović je bio mnogo bliži profesoru Koljeviću i taj odnos
4 je bio i kad sam ja došla na Pale jer sam ih viđala zajedno. Mi smo na račun,
5 upravo zbog toga, često i pravili šale na račun gospodina Đokanovića. Za bilo
6 kakav sastanak Đokanović-Krajišnik ne znam.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, ja sam malo zbunjen.
8 Vaše prvo pitanje odnosilo se na odnos između gospodina Poplašena i profesora
9 Koljevića s jedne strane i gospodina Poplašena i gospodina Krajišnika s druge
10 strane. To pitanje je samo djelimično odgovoreno jer se odgovor odnosio samo na
11 odnose između gospodina Poplašena i gospodina Krajišnika. Onda se postavili isto
12 pitanje u odnosu na gospodina Đokanovića. Mislim da ste mislili na gospodina
13 Poplašena i gospodina Đokanovića ili ste mislili na gospodina Đokanovića i
14 gospodina Krajišnika i Koljevića. A onda je odgovor bio da je Đokanović bio
15 mnogo bliži profesoru Koljeviću.

16 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja mogu malo voditi svjedoka
17 da bi to pojasnio.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

19 G. STEWART: [simultani prevod] Ja sam mislio, moram priznati da sam
20 mislio, pošto je riječ o pametnom svjedoku da nije potrebno da obrazložem to
21 pitanje. Mislim da je, uz dužno poštovanje, ona moje pitanje jasno shvatila.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali je na prvo pitanje odgovorila samo
23 polovično.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Pa uz puno poštovanje, gospodine
2 predsjedavajući, ja sam je zamolio da povuče usporedbu. Ona nije ništa znala o
3 drugom dijelu te paralele i mislim da je odgovorila potpuno na pitanje.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, da. Mada, dozvolite samo da pročitam
5 po drugi put odgovor na drugo pitanje.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Rado ću pojasniti, ako želite.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, da, možete pojasniti. Možda je to
8 najbrži način.

9 G. STEWART: [simultani prevod] Da. Ja sam mislio da nam svjedokinja može
10 uštediti vrijeme.

11 SVEDOK: Što se tiče odnosa Poplašen-Krajišnik, ne znam ni kakav je bio.
12 Jer nikad nisam prisustvovala niti videla njihov zajednički sastanak. I uopšte
13 ne mogu da govorim da li su im odnosi bili dobri, loši, jer o njima ne znam i
14 nisam nikada ni prisustvovala a ni videla sastanak Krajišnik-Poplašen. Ja lično
15 ne.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da mi je sada dovoljno jasno.
17 Znači ni u jednom slučaju se ne može napraviti adekvatna usporedba. Izvolite
18 nastavite, gospodine Stewart.

19 G. STEWART: [simultani prevod] Mogu li samo na trenutak da se još malo
20 time pozabavim?

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ona je rekla da ne zna ni za kakve
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sastanke između gospodina Krajišnika i gospodina Đokanovića. Dakle, to je ista
2 situacija.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, kada je riječ o tom odgovoru na
4 stranici 34, red 22, Vi ste, gospođo Čenić, rekli da je gospodin Đokanović bio
5 mnogo bliži profesoru Koljeviću nego ko, nego šta?

6 O: Prethodno ste me pitali Poplašen-Koljević, a onda Đokanović-Koljević.
7 Upoređenje je u odnosu na Poplašena, Đokanović je mnogo bliži bio profesoru
8 Koljeviću nego Poplašen.

9 P: Na tim sastancima sa četvoricom ljudi, shvatio sam iz Vaših odgovora
10 da nisu sva četvorica bili tamo odjednom i možda treba to da pojasnimo. Pomenuli
11 smo četvoricu ljudi: Poplašena, Đokanovića i ostale. Sastanci koji su održavani,
12 da li je na tim sastancima bio jedan po jedan?

13 O: /nečujno/ ...su zajedno bili, ali više u formi druženja, Radovanović
14 i Poplašen, zajedno. To su više bili neformalni susreti jer nikakav drugi život
15 nismo imali sem tih kancelarija, tako da su njih dvojica ponekad svraćali na
16 kafu i na razgovor. Gospodin Đokanović je obično dolazio sam. Takođe, mislim u
17 par navrata, da su Jovanović i Radovanović takođe bili zajedno, ali opet više u
18 formi tih neformalnih razgovora u kancelariji.

19 P: Na tim sastancima, a time obuhvatam sve sastanke između profesora
20 Koljevića i jednog ili više od ovih ljudi koji su bili prisutni, dakle sastanci
21 kojima ste Vi prisustvovali, da li se raspravljalo o lošem tretmanu muslimanskih
22 zatvorenika?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Ne. Nikada predmet razgovora nisu bili zatvorenici ni zatvori,
2 uopšte.

3 P: Da li se konkretno raspravljalo o bilo kakvim zatvorenicama na tim
4 sastancima?

5 O: Ne.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, Vaša pitanja se
7 odnose na pritvorske objekte. Možda to nisu bili pravi zatvori? Da li je to
8 obuhvaćeno Vašim pitanjima?

9 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja ću to rado pojasniti.
10 Dakle, kada govorim o zatvorima, koristim tu riječ u najširem smislu te riječi.
11 Dakle, tu mogu biti zatvorenički logori, pritvorski objekti, dakle, bilo koje
12 mjesto gdje se ljudi drže protivno njihovoj volji.

13 P: Dakle, kada govorim o zatvorima koristim to u najširem smislu. Da li
14 se raspravljalo uopšteno ili konkretno bilo o kakvim zatvorima na tim
15 sastancima?

16 O: /prevod engleskog transkripta: " Ne."/

17 P: U kom vremenskom periodu, koliko se Vi sjećate danas, u kom
18 vremenskom periodu su održani takvi sastanci između profesora Koljevića i jednog
19 ili više od ovih četvorice ljudi?

20 O: Ti sastanci su već prestali kasno jesen, krajem godine, a još je
21 gospodin Đokanović dolazio relativno često, tako da ovih sastanaka, već krajem

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 godine kako se sećam, nije bilo.

2 P: I kada je to ponovo počelo?

3 O: Ono što se ja sećam, to je... e... viđala sam, govorim zato što tad
4 nisam radila sa profesorom Koljevićem, viđala sam profesora, znači kad sam došla
5 na Pale, posle toga, sa gospodinom Poplašenom jer je gospodin Poplašen spavao u
6 objektu "Kikinda". Tu je i bio smešten, u sobi jednoj. A često sam viđala
7 profesora tad sa Draganom Đokanovićem. Kad sam prešla da radim kod profesora
8 Koljevića, odnosno počela da radim s njim, onda su dolazili u tu kancelariju,
9 kako sam opisala, sva četvorica, mislim nevezano jedan od drugog ili onako kako
10 sam opisala.

11 P: Želim da se vratim kasnije na to i da Vas pitam nešto o gospodinu
12 Krajišniku. Ali u Vašem iskazu u utorak, mislim da je to bilo u utorak, Vi ste
13 opisali kako su ljudi povremeno dolazili i kako su čekali da vide gospodina
14 Krajišnika jer je on bio zauzet nečim drugim. Da li je gospodin Krajišnik, kada
15 bi se pojavio neko nenajavljen, bio nedostupan?

16 O: Ne bih tako rekla.

17 P: Kako biste Vi to rekli?

18 O: Jednostavno onako kako sam rekla. Kako su se smenjivali ljudi,
19 dolazili, moralo se čekati ponekad, odnosno ljudi koji su dolazili morali su
20 čekati da bude slobodan. Znači, nije odbijao susret, sastanak, jednostavno je
21 bilo pitanje vremena kada.

22 P: Da li ste ikada čuli da je gospodin Krajišnik rekao nešto u smislu
23 "ne želim s njim da razgovaram" ili "ne želim s njom da razgovaram" ili "neću se
24 sastati sa tom osobom"?

25

26

27

28

29

30

1 O: Meni lično to nikada nije rekao. Meni.

2 P: Da li ste ikada čuli da je gospodin Krajišnik koristio bilo kakve
3 pogrдне izraze u odnosu na druge etničke grupe?

4 O: Reći ću isto, da sam ikada čula od njega i jednu diskriminatorску
5 rečenicu prema bilo kome, čak i Marsovcima, ja danas ovde ne bih sedela sigurno.

6 P: Kada ste radili na Palama, u periodu koji ste opisali 1992., da li se
7 sjećate da li je gospodin Krajišnik primio posjete bilo kakvih značajnih
8 pripadnika drugih etničkih grupa a ne Srba?

9 O: Što se tiče samih Pala, na Palama bilo je telefonskih poziva i drugih
10 nacionalnosti koji su tragali za svojim i javljali se gospodinu Krajišniku.

11 P: U tom vremenskom razdoblju, sjećate li se je li gospodin Krajišnik
12 primao posjete značajnih ljudi iz srpske zajednice, ali ne članova SDS-a?

13 O: Ni ovi ljudi svi nisu nosili iskaznice političkih partija, a ja
14 zaista nisam pitala za njihovo članstvo, tako da ne znam ko je bio član, ko ne-
15 član. Ljudi su dolazili, razgovarali, odlazili. Da li je neko od njih član ili
16 ne, zaista ne znam.

17 P: Iz svega što ste vidjeli i čuli toga kasnoga ljeta i jeseni na
18 Palama, jeste li stekli kakav dojam o stupnju kontrole i autoriteta kojega su
19 vođe SDS-a na Palama imali nad općinama u cijeloj Bosni i Hercegovini?

20 O: Ne bih spekulisala koliko su članovi SDS-a kontrolisali išta, mogu
21 samo da kažem da su, što se Srba, tiče bili najbrojnija i najjača partija i

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 pretpostavljam, a i znam da su u dosta opština zauzimali izuzetno visoka mesta.
2 Takođe, dosta je njih ušlo u članstvo SDS-a kasnije, posebno 1993. godine.

3 P: Da. Ja nisam sasvim siguran da Vam je pitanje bilo potpuno jasno i
4 zbog toga se ispričavam, gospođo Čenić. Ja Vas ne pitam za stupanj kontrole koji
5 su članovi SDS-a imali u općinama, nego sam Vas pitao jeste li Vi stekli dojam o
6 tome, o stupnju kontrole i autoriteta vodstva SDS-a na Palama nad onim što se
7 događalo u drugim općinama diljem Bosne i Hercegovine.

8 O: I tada, a i sada tvrdim da tu tako veliku kontrolu nisu imali, jer je
9 problem bio i tada i sada uvek ta takozvana druga liga ljudi koji su pravili, da
10 kažem, jednu blokadu prema običnom narodu i smrtnicima, ako se to tako može
11 nazvati. I tada, a i sada tvrdim da nisu znali većinu stvari koja se dešavala na
12 terenu, kako smo tad govorili.

13 P: Na koga ste mislili kada ste govorili o tim ljudima iz druge lige?

14 O: To su ljudi koji pristaju uz svaku vlast i koji u ime svake vlasti
15 čine najviše sebi dobro, a drugima loše. Oni jednostavno, i mnogobrojni su
16 primeri, govore, i kad su dolazili na Pale najčešće su govorili ono što su
17 mislili da vlast želi da čuje, a ne ono što jeste. Takođe, prilikom poseta, i to
18 dobro znam, uvek je ista ekipa gotovo, sačekivala da tako kažem rukovodstvo i
19 ponovo je bilo isto. Nije nikad, i mislim da gotovo nikad, u 90% slučajeva, za

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 mog znanja nije se govorila istina.

2 P: Kada ste rekli u ovome odgovoru "za vrijeme tih posjeta", mislite li
3 na posjete ljudi iz drugih općina Palama ili pak vođa Pala općinama ili na jedno
4 i drugo?

5 O: I o jednom i o drugom, a što se tiče poseta, one su obično bile za
6 vreme ili skupštinskih zasedanja ili smo profesor Koljević i ja na primer
7 dolazili u Banja Luku i tad je uvijek, naravno, bio odbor za doček opštinskog
8 rukovodstva.

9 P: Da pojasnimo. Kada ste govorili o tim takozvanim ljudima iz druge
10 lige koji su stvarali tu blokadu, govorite o blokadi u prenesenom značenju,
11 dakle, da se opiše zapravo ono o čemu ste govorili u zadnjih par odgovora, zar
12 ne?

13 O: /?Otprilike tako./ I ponavljam, dosta njih je bilo karijerista koji
14 su iz ko zna kojih razloga i interesa uvek predočavali samo ono što su oni
15 mislili da treba da kažu.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, ja bih htio čuti
17 nekoliko pojašnjenja. Ako govorite o ovim ljudima iz druge lige, da li bi oni
18 bili članovi SDS-a ili ne?

19 SVEDOK: Neko od njih tada nisu bili članovi SDS-a, neki su bili od pre
20 rata članovi SDS-a. Za neke ne znam im ni članstvo, a verovatno ga nisu ni oni
21 znali.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Vi ste nam dali primjer odbora za
23 doček koji bi čekao vodstvo, primjerice u Banja Luci. Možete li nam dati imena
24
25
26
27
28
29
30

1 ljudi iz tog odbora za doček? I recite da li su oni bili članovi SDS-a ili nisu.

2 SVEDOK: /nečujno/ ...primer, možda mi je najjednostavnije na primeru
3 Banja Luke i Krajine. Ako govorimo o Banja Luci, uvek su to bili, ne znam,
4 gospodin Radić, gospodin Kasagić, doktor Vukić, gospođa Hrvaćanin u nekoliko
5 navrata. Znači, uvek isti ljudi i teško da je, na primer, profesor Koljević imao
6 priliku da razgovara sa drugim.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Koja od tih osoba koje ste spomenuli
8 nije bila član SDS-a, a koji jesu?

9 SVEDOK: Kažem, oni su bili članovi, mislim i pre rata. Za neke kasnije i
10 ministre u vladi, postajali su članovi SDS-a dolaskom na funkciju jer su, kako
11 su samo govorili, smatrali da je to ili logično ili bolje za njih.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Nastavite, gospodine Stewart.

13 U stvari, sudac Hanoteau ima jedno pitanje.

14 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Mani je jako žao što Vas tjeram
15 staviti slušalice gospođu, no htio bih Vam postaviti pitanje koje je malo općeg
16 karaktera. Odgovarajući na pitanje gospodina Stewarta, Vi ste pomalo govorili i
17 opisivali osobu gospodina Krajišnika, kako je primao svoje posjetitelje, što je
18 govorio ili što nije govorio o pripadnicima drugih nacionalnih skupina, pa bih
19 Vam postavio sljedeće pitanje: da li Vam se ikada dogodilo da čujete gospodina
20 Krajišnika da odbaci, dakle, da negira događaje koji su se odigravali? Da li ste

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ikada čuli da on protestira ili da osuđuje događaje koji su se događali zbog,
2 dakle, tih stvari koje su se događale oko njega? Jeste li ga ikada čuli da
3 izražava žaljenje zbog toga? I ja Vam se zahvaljujem na odgovoru.

4 SVEDOK: Da. U više navrata gospodin Krajišnik je bio ljut zbog
5 raznoraznih, kako sam već navela, grupa koje su vršljale okolo naokolo i zaista
6 činile zla. Jer ko je imao priliku da to saopšti ili čak recimo i ja, za druge
7 ne znam, ako smo pili kafu, junačku kafu kako je to uvijek gospodin Krajišnik
8 zvao, onda sam i ja lično imala priliku da mu kažem ono što do mene dopire, da
9 se dešava. Gospodin Krajišnik je uvijek bio ljut na takve stvari koje se u ime
10 nečega čine ljudima. Nadalje, gospodin Krajišnik je uvek insistirao na odnosu
11 prema ljudima s poštovanjem, a mislim da je to i na primeru moje porodice
12 pokazao.

13 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Što biste mu Vi rekli? Možete li nam
14 ilustrirati možda što ste Vi čuli i što biste mu kazali na primjer? Rekli ste:
15 "Ja sam imala prilike obavijestiti ga o stvarima koje su do mene dopirale da se
16 događaju."

17 SVEDOK: Pa, na primer, na primer, slučajevi u okolini Ilijaša gde je
18 postojala evidentno paravojna formacija koja je i zastrašujuće izgledala za
19 stanovništvo, zato što su imali iscrtana kola, oznake mrtvačkih glava, i o tome
20 sam imala priliku jednostavno da kažem gospodinu Krajišniku, na šta je bio jako
21 ljut jer nisu bili pod komandom ničijom. U ime, kako je to gospodin Krajišnik

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 govorio, da u ime Srba nema niko pravo da čini zlo ili da plaši ljude.

2 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da li je on imao priliku djelovati,
3 da li je nešto učinio i jeste li ga Vi vidjeli kako nešto po tom pitanju čini?

4 SVEDOK: Ja sam otišla iz kancelarije i pretpostavljam da jeste s obzirom
5 da je svojoj sekretarici davao upute da ga spoji sa gospodinom Karadžićem.

6 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Jedno drugo pitanje imam sada za
7 Vas, gospođo. Uzevši u obzir ono što ste nam kazali o prvome dijelu Vaših
8 aktivnosti kada ste bili zaduženi za onaj dio sa štampom kada ste radili
9 takozvane klipove, odnosno izvatke iz štampe, vraćam se dakle, dosta unatrag u
10 svom iskazu, jeste li Vi u svom uredu imali televizor?

11 SVEDOK: Ne.

12 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Ni u uredu gospodina Krajišnika nije
13 bilo televizora?

14 SVEDOK: U to vreme ne, mislim da ne. Ne mogu zaista da se setim.
15 Dozvolite mi, pokušavam da se setim kada smo dobili i one procesore, ja sam još
16 uvijek tad kucala na pisačkoj mašini. Ne, tad nije postojao, ne. U kancelariji
17 ne.

18 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] [simultani prevod] U "Kikindi"?

19 SVEDOK: /prevod engleskog transkripta: "Ne."/

20 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] A kasnije? Na Jahorini?

21 SVEDOK: Na Jahorini ja nisam bila. Mi smo prešli u "Mali dom". Ja sam
22 bila, kao što sam rekla u toj malojoj, malojoj kancelariji.

23

24

25

26

27

28

29

30

1   PREVODILAC?: U "Malom domu" oprostite.

2   SVEDOK: Kasnije su bili televizori, ali kasnije. Hm... ne verujem čak ni
3 te godine jer, kažem, prvo smo dobili te procesore posle pisaćih mašina i možda
4 tek kasnije da je negde instalisan /sic/ televizor. Kasnije.

5   SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Ne možete nam odrediti to?

6   SVEDOK: Zaista iskreno kažem, ne znam da li je to bilo krajem te godine
7 u 1993. iskreno ne znam kad je televizor instalisan /sic/.

8   SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Moje zadnje pitanje se tiče također
9 jednog od Vaših odgovora. Vi ste kazali da nikada niste čuli da se spominju
10 zatočenički centri, pritvorska mjesta ili zatvori u vrijeme dok ste bili kod
11 gospodina Koljevića. Jeste li Vi osobno, odnosno, kada ste Vi po prvi puta
12 saznali za te zatočeničke centre?

13   SVEDOK: Časni Sude, dozvolite da napravim ispravku. Ja sam rekla da nije
14 bio predmet razgovora nikakvi zatvori, pritvorske jedinice ili bilo šta sa
15 četvoricom gospode koji su dolazili gde je bila, o kojima je bilo upućena
16 pitanja. A ne da nisam nikad čula niti znala da postoje. Ne. Nego samo da sa
17 ovom četvoricom nije o tome bilo razgovora. Što se tiče pritvorskih jedinica,
18 kampova, sabirnih, kolektivnih centara čula sam i već sam u svom iskazu pomenula
19 da sam te jeseni, znači početak jeseni, septembar, u jedno od takvih mjesta bila
20 i sa ovim novinarom. Takođe, to leto je ... su do nas zaista došle priče o
21 Prijedoru. I tada je organizovana i poseta, međunarodni predstavnici su tražili,
22 naročito se sećam posete jednog gospodina izvana, zaista ne znam, imao je titulu

23

24

25

26

27

28

29

30

1 da li je sir ili lord, nisam sigurna, kada je išao i sa zamenikom ministra
2 zdravlja da obiđe upravo područje Prijedora. Šta se tiče zatvora, odnosno
3 pritvora, zatvora, da, pominjani su to leto jer su stizali spiskovi za razmenu
4 ljudi. Time se bavio gospodin Mandić Momčilo i ponekad sam ja primala te
5 faksove, a zvao je, što se hrvatske strane tiče, mislim da se prezivao Pleić,
6 gospodin Pleić, koji je u ime Hrvata ili Herceg-Bosne Hrvata, zaista nešto...
7 Imao je zvaničnu ulogu, ali je bio smešten u Frankfurtu i odatle je zvao i
8 kontaktirao jer je bilo reč o razmenama ljudi. Tako da sam čula i tad već da
9 postoje pritvori, a evo, opisala sam i na koji način.

10 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam, gospođo.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja bih se htio nadovezati još jednim
12 pitanjem.

13 Rekli ste da u uredu gospodina Krajišnika nije bilo televizora. Međutim,
14 mi smo čuli dokaze o tome da je postojala satelitska televizija sa prijemom CNN-
15 a, na primjer, na Palama i to od nekoga tko je tamo radio 1992. godine, dakle u
16 tome periodu. Da li Vi znate je li bilo bilo kakvih satelitskih televizora, bilo
17 u uredima ili uz ured, dakle, da li bi to bilo kod gospodina Karadžića,
18 Krajišnika ili pak kažete ne, nikakvog TV signala, nikakvog TV prijema nije bilo
19 kojim bi se mogli gledati, odnosno primati strani kanali?

20 SVEDOK: Za satelitsku, satelitsku televiziju zaista prvi put čujem ovde.
21 Šta se tiče TV aparata, ljudi su ih imali kućama. Moguće da je jedan

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 aparat bio negde u tom objektu, televizijski aparat jel to je bilo odmaralište,
2 ali u kancelariji, u sobi, niti u mojoj kancelariji, to kratko vrijeme koliko
3 sam radila na tim press klipinzima, nisam imala televizor.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Što znači taj izraz koji ste rekli? U
5 tom "objektu"?

6 SVEDOK: U objektu "Kikinda" moguće da je postojao televizor, običan
7 televizor. Ali ne u kancelariji, jer to je bilo odmaralište nekad i sigurno da
8 su imali televizor u odmaralištu. Ali mi tokom dana nismo gledali televiziju na
9 poslu, to je jedno. U kućama da, ljudi su imali televiziju, gledali one kanale
10 koji su se mogli videti uopšte. A kad smo prešli u taj objekat "Mali dom", u
11 kancelariji u kojoj sam ja bila nije bilo televizora. Kasnije, ali ne znam da li
12 je to bilo u 1992. ili je bilo u 1993., iskreno ne znam, dobili smo TV aparate i
13 u "Mali dom" taj. Satelitska, bilo kakvi kanali tad, zaista niti sam mogla
14 gledati niti sam imala priliku.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ja razumijem da niste mogli pratiti
16 išta od toga jer niste imali prilike, ali da li biste isključili onda mogućnost
17 da je postojao satelitski prijem televizije u, recimo, vladinim ili s Vladom
18 povezanim objektima, dakle Vlada, u Skupštini, u njihovim uredima, dakle uredima
19 koji rade za Vladu ili za Skupštinu?

20 SVEDOK: U objektu "Kikinda" sigurno nijednog momenta nisam videla
21 satelitsku televiziju.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Vi ste nam ranije rekli da ste
2 prikupljali informacije tim izborom iz štampe. Dakle, Vi ste dobivali
3 informacije o tome što je bilo objavljivano. Katkada su to čak kuriri nosili na
4 Pale. Tako da je svakako postojao interes, htjelo se znati što je objavljivano,
5 što se pisalo o situaciji. Kako onda objašnjavate da je satelitska televizija,
6 jedna od relativno jednostavnih tehničkih sredstava za to da bi se saznalo što
7 se objavljuje, što se govori o situaciji u Bosni i Hercegovini, kako možete
8 objasniti da nitko nikada nije ni promislio, pa eto to je način da se dobiju
9 informacije kao što ih dobivamo iz izvadaka iz štampe? Daleko je lakše.

10 SVEDOK: Uvaženi Sude, meni je trebalo vremena i na svu sreću, gospodin
11 Krajišnik je to razumeo, da zamolim i da objasnim da nam trebaju bar procesori a
12 kasnije kompjuteri i da objasnim zašto je skener važan u radu. I za to je
13 trebalo imati sredstava i naći načina da se to nabavi. Ja shvatam da bi sa
14 satelitskom televizijom bilo lakše, ali je ja nisam imala, nisam imala pristup.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Shvatam, shvatam da Vi niste imali, ali
16 pošto smo čuli iskaze da se na Palama gledao CNN, ja naravno pokušavam da
17 shvatim jedan i drugi iskaz. I također da vidim da li postoji logično
18 objašnjenje za razliku u tom iskazu i onome što nam Vi u ovome trenutku kažete.
19 Ali Vi kažete da Vlada na Palama u svojim objektima nije imala prijemnike za
20 satelitsku televiziju.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: /?U objektu "Kikinda"/ nigde nisam videla satelitsku televiziju.
2 Kasnijih godina, govorim već kad je prošlo, doktor Karadžić je imao u svojoj
3 kancelariji i mogao je da gleda CNN, BBC, ABC i ostale televizije. Ali u objektu
4 "Kikinda" nikada nisam videla satelitsku televiziju.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A u bilo kojoj drugoj zgradi tokom 1992?

6 SVEDOK: 1992. do preseljenja u "Mali dom" nigde zaista nisam videla. I
7 kad smo preselili u mojoj kancelariji, tim kancelarijama, ja zaista nisam videla
8 satelitsku TV da je postojala. Kasnije da, kao što sam rekla, kasnije znam da je
9 doktor Karadžić imao u svojoj kancelariji i mogao da gleda program.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali to je bilo nakon 1992?

11 SVEDOK: /prevod engleskog transkripta: "Da. To je bilo nakon."/

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

13 Gospodine Stewart, izvolite.

14 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

15 P: Da li je unutar srpske zajednice 1992. godine postojala neka opšta
16 procjena, koliko Vi možete da nam kažete, o srpskom rukovodstvu, rukovodstvu
17 bosanskih Srba?

18 O: Ako mislite o ljudima inače, generalno, šta su govorili?

19 P: Da.

20 O: Pa, dosta ljudi su uz uvažavanje i gospođi Plavšić, i gospodinu
21 Karadžiću i doktoru Koljeviću i gospodinu Krajišniku, kako u kom delu države ili
22 teritorije, uživali su poštovanje, ali isto tako, većina običnih ljudi su

23

24

25

26

27

28

29

30

1 govornili ovo što i ja malo pre i bili ljuti što ne mogu doći do nikog od njih da
2 kažu stvari koje su se dešavale ili da kažu nešto o ljudima koji su ih zastupali
3 ispred opština.

4 P: Kakvi su bili odnosi, koliko ste Vi to mogli vidjeti 1992. godine,
5 između gospodina Karadžića i generala Mladića?

6 O: Po onome koliko sam bila u prilici da čujem njihove razgovore, sa
7 dosta tenzija je taj odnos bio, ako sudim po povišenom tonu koji je recimo imao
8 doktor Karadžić u tim razgovorima.

9 P: A da li ste Vi lično nešto saznali o tome šta je vodilo toj napetosti
10 i podizanju glasova?

11 O: Pa pored načina kako su gledali na proceduru oko humanitarne pomoći,
12 konvoja, novinara, kad kažem novinara, često je trebalo i obezbijediti dolazak
13 novinara, znači vršiti fizičko obezbjeđenje dolaska, znam da je bio i problem,
14 ali zaista detalje tada nisam znala, ali znam da je bio i problem oko tih
15 takozvanih opštinskih vojski, znači nešto kao što sam opisala što se formiralo i
16 u Vogošći na početku samom, jer su različito mišljenje imali pretpostavljam,
17 general Mladić i doktor Karadžić.

18 P: Ali Vi ne znate?

19 O: Znam ovako samo površno iz 1992. Kasnije sam prisustvovala više tih
20 razgovora, odnosno rasprava, al' u to vreme površno bilo o tome, u stvari,
21 načelo se pitanje, ja zaista dalje detalje ne znam, ali jedna od stvari je bila
22 i to.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li biste mogli da nam kažete da li su se general Mladić i doktor
2 Karadžić 1992. godine složili, kada je riječ o organizaciji VRS-a?

3 O: Nisam tome prisustvovala, ne znam.

4 P: Kada je riječ o odnosima između doktora Karadžića i generala Mladića,
5 da li biste bili u mogućnosti da nam kažete da li je jedan od njih bio
6 dominantna ličnost?

7 O: Kako 1992. tako je bilo i kasnijih godina, to su bila, da kažem, dva
8 ega uvijek izražena. I da li bi iko odneo prevlast u toj dominaciji, to je
9 pitanje.

10 P: Vrat ćemo se na jednu temu koju smo jučer napustili, ali vrlo kratko
11 ćemo se vratiti.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja gledam sad na sat, gospodine Stewart.
13 Ne znam koliko Vam je još potrebno vremena. Ako kažete da Vam je potrebno samo
14 za tu temu, ja ne znam koliko tema ćete još izvući.

15 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, po mojoj najboljoj procjeni, mislim
16 da mi treba 20 do 30 minuta.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa to je previše prije pauze.

18 Svjedok je trebao da svjedoči šest sati u glavnom svjedočenju.

19 G. STEWART: [simultani prevod] Pa to je bila samo procjena.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, procjena.

21 G. STEWART: [simultani prevod] Ja ne znam koliko dugo je to trajalo.

22 Vjerovatno imamo tu informaciju na kompjuteru, a ja nemam.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, zbog toga ćemo pitati sekretara da
24 znamo gdje se sada nalazimo.

25

26

27

28

29

30

1 [Pretresno veće i sekretar se savetuju]

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Potrošili ste četiri sata i 46

3 minuta, koliko sam shvatio.

4 Sada ćemo napraviti pauzu do 18.00h.

5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

6 ... Početak pauze u 17.41h

7 ... Sednica nastavljena u 18.07h

8 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

9 Izvolite sestti.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, izvolite.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Gospođo Čenić, jučer sam Vas pitao, ali

12 smo kasnije napustili tu temu, pitao sam Vas za susret sa kanadskim novinarom u

13 Trnopolju. Tokom posjete Trnopolju, da li ste bilo šta vidjeli što bi Vam

14 ukazalo na to da je tamo bio, odnosno da je tamo došlo do neprimjerenog odnosa

15 prema zatočenicima?

16 O: Za mene je bilo čudno da vidim uopšte ljudi toliko na jednom mestu. I

17 sa dosta stvari okolo naokolo, tako ne baš, ne, ne baš nego neuslovno, i bili su

18 mi čudni ti bicikli koji su stajali, odnosno koji su bili tom uličicom, kako se

19 prilazilo, ne baš i nimalo prijatna atmosfera uopšte. Ako treba da opišem ili...

20 P: Dozvolite da Vam ja postavljam pitanja, gospođo Čenić. Prvo nam

21 recite da li Vam je bilo jasno da su tamo ljudi bili zatvoreni protivno njihovoj

22 volji, u vrijeme kad ste Vi bili tamo.

23 O: Nije, zato što smo pitali tog čoveka u toj rasparanoj uniformi šta se

24 dešava i on je opisao da je to kao kolektivni, kao sabiralište, centar. Nešto

25 tako. A ljudi su ulazili i izlazili, u civilno obučene žene, muškarci. Onda sam

26

27

28

29

30

1 videla da, to što mi je bilo čudno, ti bicikli, da dolaze biciklima tako da
2 nisam stekla utisak da su zatvorenici ali nije mi baš bilo ni normalno da su tu.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, isto pitanje kao i
4 prošli put. Vi ste pokrenuli, kad ste pokrenuli to pitanje, da li Vi osporavate
5 presuđene činjenice, što Vi naravno imate pravo da učinite ili - ali to bi
6 tražilo onda mnogo više od iskaza jednog svedoka koji bi na to potrošio par sati
7 ili jedan dan. Kako da shvatim ovaj pravac ispitivanja?

8 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, činjenica na koju ste Vi ukazali je
9 da, ako bi ja želio da osporavam presuđene činjenice bilo bi potrebno da uradim
10 mnogo više od izvođenja ovog iskaza. Ja sam shvatio šta želite da kažete.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

12 G. STEWART: [simultani prevod]

13 P: Da li ste Vi mogli da procijenite ko je glavni u tom logoru, ko je
14 zadužen za taj logor?

15 O: /?Ne./ Zato što, kao što sam rekla, niti je to bila neka uniforma s
16 oznakama, niti mi je bilo jasno uopšte ko drži kontrolu, ko kontroliše.
17 Očigledno neka kontrola jeste postojala, ali ne znam ko zvanično je to
18 kontrolisao. Zaista.

19 P: Da li ste vidjeli ili čuli bilo šta tokom te posjete što ste smatrali
20 nužnim da izvijestite bilo koga o tome kada ste se vratili na Pale?

21 O: Kad sam se vratila na Pale, ja sam pominjala to, ali ne u vidu
22 izveštaja, nikakvog jer, kao što sam rekla, nije od mene ni traženo da podnesem

23
24
25
26
27
28
29
30

1 ikakav izvještaj, ali sam u ovome kao i u ostalim dijelovima čitavog tog
2 putovanja pričala svojim kolegama.

3 P: A kojim kolegama ste to ispričali?

4 O: Razgovarala sam i sa gospođom Milijanom, i sa gospođom Milenom i sa
5 ljudima koji su tamo radili.

6 P: Da li je bilo šta od toga o čemu ste razgovarali sa svojim kolegama,
7 predstavljalo nešto zbog čega biste bili zabrinuti pa ste smatrali da treba
8 nekoga na višoj vlasti da o tome obavijestite?

9 O: /nečujno/ ...nikakav izvještaj podnela, niti, sem kažem, takvih vrsta
10 razgovora, jer sam se tokom tog putovanja zaista nagledala mnogo čega. Možda mi
11 je tad doprlo do svesti da je situacija ozbiljnija nego što sam ja
12 pretpostavljala inače.

13 P: Šta je konkretno bilo ozbiljnije nego što ste očekivali?

14 O: /nečujno/ ...tog putovanja videla je bilo mnogo ozbiljnije nego što
15 sam ja mogla da pretpostavim. Ako hoćete, mogu da redam nekoliko samo stvari.

16 P: Molim Vas, učinite to.

17 O: Prvo; i taj Obodni Kanal. Tad su vođene borbe, mrtvih na sve strane i
18 ono što me tad šokiralo, ti NATO paketi koje sam videla kod pripadnika hrvatske
19 vojske. Jel to su bili dobro ukopani bunker, očigledno kako bi to vojska rekla,
20 dobro utvrđeni, i iza njih su ostali paketi zaista hrane koja je izgledala tad

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 za nas sve misaona imenica. Tad sam prvi put i videla zaista uniformu vojske
2 države Hrvatske. Dalje Bosanski Brod, jel mi smo zajedno sa vojskom srpskom ušli
3 u Bosanski Brod i te kolone ljudi. Trnopolje jer smo pitali za objašnjenje,
4 naravno, ko su ljudi tu, šta se dešava i dato nam je objašnjenje da je to kao
5 sabirni centar, da su ljudi mahom Bošnjaci koji će odatle biti transferisani gde
6 ko hoće. Da li van zemlje, da li negde i da to što ulaze i izlaze, idu do svojih
7 kuća da uzmu nešto stvari i vraćaju se. Što mi je bilo najblaže rečeno, čudno i
8 teško.

9 Zatim, mnogo drugih stvari i kad smo silazili u Vogošću, Ilijaš. U
10 Ilijašu, gospodin Kent je, možda i naivno, hteo da vidi kako to izgleda, ta
11 linija neka razgraničenja, to nešto dokle su srpske snage, odakle bošnjačke i
12 onda su nas povelili momci u Čekrčiče. Međutim, ta kola ispred nas koja je vozio
13 momak, čini mi se da se zvao Damir, mislim da ni on više živ nije, tukao je
14 snajper i on je ranjen. I zahvaljujući njegovoj prisebnosti mi smo nekako
15 prošli, jer on je tako ranjen dao gas i prošao. Mnogo je tih stvari koje su tad,
16 meni je bar bilo jasno da ljudi ne shvataju koliko je sve ozbiljno.

17 P: Prije nego što ste otišli na taj put, da li su Vas na bilo koji način
18 obeshrabrili na Palama, bilo ko na Palama, da ne idete gdje god da ste htjeli da
19 idete ili gdje god je gospodin Kent htio da ide ili da slijedite bilo kakav
20 interes gospodina Kenta?

21 O: Nisu postojala nikakva ograničenja, niti bilo kakve instrukcije jer
22 je gospodin Kent jednostavno, kako je sam govorio hteo da vidi što više i tako
23 smo i išli.

24
25
26
27
28
29
30

1 P: Kada ste se vratili na Pale, da li Vas je u bilo kom trenutku bilo ko
2 obeshrabrio kako ne biste diskutovali ili prenijeli bilo kome bilo šta što ste
3 vidjeli ili čuli na Vašem putovanju sa gospodinom Kentom?

4 O: /?Ne./ A i sve to što smo obišli, gospodin Kent je snimao uključujući
5 i Derventu, koja je izgledala kao grad duhova.

6 P: Gospođo Čenić, da li se sjećate da, tokom tog perioda dok ste bili na
7 Palama, a posebno perioda koji ste opisali kada ste radili u "Kikindi" a posle
8 toga u "Malom domu", da je kao dio strukture Republike Srpske postojala Vlada?
9 Dakle kabinet, vladin kabinet.

10 O: Da. Postojala je i Vlada, naravno.

11 P: Znamo, i mislim da niko to neće osporiti ako kažem da je tamo bio
12 premijer, to je bio Branko Đerić. Da li Vi na osnovu svojih saznanja možete reći
13 da li je bilo članova te Vlade, tog kabineta koji su praktično imali veću moć,
14 veći uticaj?

15 O: Pa, sa više, naravno, i uticaja a i zvučnija imena su bila, su
16 gospodin Stanišić, gospodin Mandić.

17 P: Neću sve, uključujući i Vas, zamarati detaljima jednog konkretnog
18 dokumenta, ali mi smo vrlo često u zapisnicima sa sjednica Vlade nailazili kako
19 se pominje da neko izražava mišljenje da Vlada ne dobija dovoljno informacija.
20 Da li ste u mogućnosti da nam to komentarišete na osnovu onoga što ste Vi znali
21 u to vrijeme, dakle, da li je to jedna legitimna žalba?

22 G. HARMON: [simultani prevod] Prigovor. Ovo je pitanje previše nejasno,
23 previše opšte.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dajte prvo da vidimo, da li svedok ima
2 bilo kakve informacije o tome kakvu vrstu informacija je Vlada primala. Da li
3 nešto zna o tome. Dakle, da li nam možete reći, na osnovu svojih ličnih saznanja
4 i indirektnih saznanja, kakve je informacije i kako je Vlada primala
5 informacije?

6 SVEDOK: Ne znam način na koji se Vlada informisala jer nisam učestvovala
7 u radu Vlade indirektno, na neki način, i znam da su najviše informacija o svemu
8 imali gospodin Mandić i gospodin Stanišić.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A da li Vam je poznato da li su oni te
10 informacije razmijenili sa drugim članovima Vlade?

11 SVEDOK: Zaista ne mogu sa sigurnošću to reći, nisam učestvovala u radu
12 Vlade.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite nastavite, gospodine Stewart.

14 G. STEWART: [simultani prevod]

15 P: Da li imate bilo kakva saznanja o protoku informacija između
16 gospodina Mandića i gospodina Stanišića s jedne strane i gospodina Karadžića i
17 gospodina Krajišnika, profesora Koljevića i gospođe Plavšić s druge strane?

18 O: Što se tiče gospodina Krajišnika, ne znam jer nisam ih viđala u to
19 vreme, kol'ko sam ja boravila, znači, u bukvalno njegovoj kancelariji ja sam
20 sedela s njegovom sekretaricom, nisam viđala ovu gospodu sa gospodinom
21 Krajišnikom, gospodin Mandića sam viđala kad je dolazio da uzme te faksove koji
22 su se ticali pritvorenika i razmena. Što se tiče profesora Koljevića, profesor

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Koljević nije bio u dobrim odnosima ni sa gospodinom Mandićem, ni sa gospodinom
2 Stanišićem, mislim posebno ne sa gospodinom Mandićem.

3 P: A da li nam možete reći koji je bio razlog zbog kojeg profesor
4 Koljević nije bio u dobrim odnosima sa gospodinom Mandićem?

5 O: /nečujno/ ...toga je bilo i lično, ali s jedne strane profesor
6 Koljević ih je uvek optuživao da uzimaju i vlast koja im ne pripada, odnosno za
7 previše uticaja koji žele da imaju, dok, što se tiče posebno gospodina Mandića,
8 oni su inače na neki način i pomalo je bio neki kao prezir prema gospodinu
9 Koljeviću, jer je gospodin Koljević potpuno drugačija ličnost i za njih on je
10 bio, eto tako, profesor, ništa drugo.

11 P: Da li je profesor Koljević na bilo koji konkretan način smatrao da
12 gospodin Mandić ne obavlja svoje funkcije na adekvatan način kao član Vlade?

13 O: /nečujno/ ...Vlade, i to ne znam. Profesor Koljević je ponekad
14 prisustvovao sednicama Vlade, šta je tamo govorio ne znam.

15 P: Je li profesor Koljević išta Vama rekao o odnosima između članova
16 Vlade i grupe koju sam upravo sada spomenuo, dakle; doktor Karadžić, gospodin
17 Krajišnik i on dakle, profesor Koljević i gospođa Plavšić?

18 O: Mi smo, profesor Koljević i ja, o gospodinu Mandiću ili Stanišiću
19 pričali tek kad smo počeli da radimo zajedno. I on je tad uz, u nekom uobičajeno
20 neformalnom razgovoru sa mnom izražavao svoje mišljenje o njima. Jednostavno
21 nije smatrao dobrim dosta stvari koje su činili.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dopustite mi da Vas prekinem. Gospodine
2 Stewart, ja iz prvih redaka ovih odgovora nisam stekao dojam da Vam svjedokinja
3 odgovara na pitanje.

4 Vi ste pitali da li je profesor Koljević išta rekao o odnosima između
5 članova Vlade i upravo spomenute skupine.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Da. Hvala Vam, časni Sude.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako svjedokinja počne odgovarati na neko
8 drugo pitanje onda molim Vas, vratite svjedokinju na svoje pitanje koje ste
9 postavili tako da dobijemo odgovor. Nastavite, molim.

10 G. STEWART: [simultani prevod]

11 P: Oprostite, ja sam mislio da Vas svjedokinja sluša u prijevodu. Dakle
12 ovako, gospođu Čenić, ja sam Vas pitao da li Vam je profesor Koljević išta rekao
13 o odnosima sa jedne strane članova Vlade a s druge strane ove grupe koju smo
14 spomenuli, dakle Karadžić, Krajišnik, Koljević, Plavšić. Koji je odgovor na ovo
15 konkretno pitanje, molim Vas?

16 O: Da li me pitate o celoj Vladi ili me pitate samo za ove ljude koje
17 ste pomenuli? Odnosno o kojima smo govorili, Mandić, Stanišić?

18 P: Ja sam namjerno rekao članovi Vlade kako bi to obuhvatilo sve članove
19 Vlade u tom pitanju, gospođu Čenić.

20 O: Kada je reč o celoj Vladi nismo o tome govorili i ne sećam se da je
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ikada profesor Koljević govorio o celoj Vladi. Njegove kritike su bile, kao što
2 sam rekla, upućene na ove dve ličnosti, Stanišić i Mandić.

3 P: Dobro. Budući da sam Vam postavio ovo jedno općenito pitanje i Vi ste
4 na njega odgovorili, recite nam sad da li je profesor Koljević Vama išta govorio
5 o odnosima s jedne strane gospodina Mandića, a s druge strane ove grupe
6 Karadžić, Krajišnik, Koljević, Plavšić.

7 O: Na ovo pitanje mogu da Vam odgovorim samo ovako: što se tiče gospođe
8 Plavšić i profesora Koljevića, postojao je animozitet između njih i na primer
9 gospodina Mandića.

10 A što se tiče profesorovog, profesora Koljevića, komentara o gospodinu
11 Mandiću i odnosu prema Karadžiću, smatrao je da gospodin Mandić ima i suviše
12 uticaja.

13 Što se tiče gospodina Krajišnika, iskreno nikada nismo ni razgovarali,
14 ja se bar ne sećam, odnos između Krajišnik. Stanišić, Mandić ili nekog drugog iz
15 Vlade.

16 P: Je li Vam profesor Koljević išta rekao o tome u kolikoj su mjeri
17 gospodin Mandić i gospodin Stanišić, doktor Karadžića obavještavali o svojim
18 aktivnostima?

19 O: Ne, ne sećam se toga.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sudac Hanoteau ima jedno pitanje.

21 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod]

22 PREVODILAC: Mikrofon, molimo, za suca.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Ja bih se sada htio vratiti na jedan
2 dio Vašega iskaza. Nakon Vašeg putovanja sa novinarom Kentom Vi ste kazali:
3 "Dakle, bilo je puno stvari koje su jasno pokazale, barem meni, da su ljudi bili
4 daleko od toga da shvaćaju ozbiljnost situacije." Recite, molim Vas, što ste Vi
5 htjeli reći time da su ljudi bili daleko od toga da shvate. Možete li malo to
6 pojasniti, dakle izraz "ljudi", molim Vas?

7 SVEDOK: Mislim, mislila sam i mislim i na moje tadašnje radne kolege, na
8 sve ljude sa kojima sam provodila najviše vremena jer su oni bili na Palama u
9 kancelarijama, nisu se puno kretali i bili u dodiru sa stvarnim stanjem, sa onim
10 šta se dešava.

11 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] A za Vaše poslodavce? Recite, molim
12 Vas, ako mogu se tako izraziti, što je za njih to značilo.

13 SVEDOK: Pa mislim da ni oni nisu znali kako to zaista izgleda.

14 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Moje pitanje je onda sljedeće: jeste
15 li Vi reagirali na sve to, razgovarajući o tome ne samo sa svojim radnim
16 kolegama, nego možda tako da ste skrenuli pozornost na to i onima za koje ste
17 radili?

18 SVEDOK: Ko god je hteo tih dana da uopšte čuje to što ja govorim,
19 govorila sam. Samo što ne znam da li sam mogla išta promeniti u prisustvu
20 hrvatske vojske, odnosno vojske Republike Hrvatske ili bilo šta. Ali ko god je
21 zaista slušao ili hteo da sluša ili s kim god sam sedela, pričala sam o

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 iskustvima mojim sa tog putovanja. To je bilo i moje jedno od suočavanja sa
2 stvarnošću i onim što se svima nama dešavalo.

3 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Kada sam Vas slušao, ja sam zapravo
4 bio impresioniran riječima koje ste izgovorili, kojima ste se poslužili. Vi ste
5 kazali konkretno u vezi sa Derventom da je grad izgledao poput grada utvare i
6 zatim je bilo i to iskustvo koje Vas je tako jako pogodilo, a radilo se o
7 posjetu jednom zatočeničkom centru. Vi ste rekli da je atmosfera koja je tamo
8 vladala bila čudna i naravno, razumijemo na osnovi Vaših riječi - ja shvaćam što
9 ste Vi željeli kazati. Pa, kada ste se vratili onda na Pale, niste li pošli
10 potražiti gospodina Krajišnika i kazati mu: "Ali znate, tamo se događaju strašne
11 stvari"?

12 SVEDOK: Ne mogu reći da sam baš ga specifično potražila i pričala mu,
13 ali smo pričali i tad i kasnije u neformalnim razgovorima šta se sve dešava.
14 Drugo, gospodin Krajišnik je često vrteo glavom na to kad sam ja pričala kud
15 idem i kako... strahovao je na neki način i za mene. Za mene, kažem, je to
16 konačno negde doprlo mi do svijesti da je situacija strašnija i to sam pokušala,
17 tu poruku da prenesem svima i da to nije nešto što, evo sutra, će odjednom neko
18 reći: "Dosta" i odjednom staje. Mislim da i sad, kažem, pamtim vrlo živo slike
19 sa tog putovanja, možda kao nešto što je prekretnica bila i u mojoj svijesti.

20 Ne mogu ja sa sigurnošću reći da li je ta moja priča i na koga uticala i
21 šta je urađeno posle toga i kakav je utisak uopšte ostavilo to. Jednostavno, to

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 su bile slike koje sam ja prenela. Kakav utisak, kakav rezultat kasnije, ne
2 znam.

3 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart?

5 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih samo, ako mi
6 dopustite, htio spomenuti, mislim da je adekvatno to reći, ja sam naime
7 obaviješten da se gospođa Čenić brine zbog toga koliko njezin iskaz traje. Časni
8 Sude, ja Vas mogu uvjeriti da se zapravo gospođa Čenić boji da neće završiti do
9 vikenda. No, mislim da imamo i cijeli dan sutra.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Na nažalost, gospodine Stewart, sutra
11 nemamo normalan dan jer ćemo početi kasnije, u 15.00h, i to zbog hitnih poslova
12 Međunarodnog suda. Ja sam Vas, naime, o tome trebao obavijestiti jer je to na
13 mom spisku stvari koje trebam učiniti. Dakle, počinjemo 45 minuta kasnije.
14 Gospodine Harmon, ja ne znam hoće li Vam tri sata, sa ne previše pitanja sudaca,
15 biti dosta?

16 G. HARMON: [simultani prevod] Ja Vam to sad ne mogu izračunati, časni
17 Sude.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne možete izračunati. Dobro. Dakle mi
19 ćemo o tome morati razgovarati i to možda koliko vremena još Vama treba.

20 G. STEWART: [simultani prevod] Ja mogu završiti jako brzo. Ako gospodin
21 Harmon bude radio u okviru zadatih smjernica mi bismo mogli završiti sutra,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   barem po mome računu.

2   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] 60% od 40 - četiri sata? Dajte najprije
3   da završimo, a onda ćemo u međuvremenu obaviti izračun.

4   G. STEWART: [simultani prevod] Da. Hvala Vam, časni Sude. Gospođo Čenić,
5   ja imam samo dva dokumenta koje Vijeće dobro poznaje. Časni Sude, ja ću te
6   dokumente pokazati kako ne bismo imali previše istih dokumenata. Mislim da se to
7   može riješiti jako brzo. Prvi dokument je P47 kojeg imam i na engleskom i na
8   srpskom jeziku. Moj primjerak se može staviti na grafoskop, ako to bude
9   potrebno, časni Sude.

10   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas, stavite dokument pred
11   svjedokinju. Pa ne bih rekao da ga znamo napamet do sada, ali nismo daleko od
12   toga.

13   G. STEWART: [simultani prevod] Možete staviti moj primjerak.

14   P: Ja Vas samo molim da se za trenutak upoznate s tim dokumentom u
15   dovoljnoj mjeri, gospođo Čenić, pa nam recite da li se sjećate da li ste Vi taj
16   dokument vidjeli 1992. ili 1993. godine. To je dokument, to je zapravo *Službeni*
17   *list* Republike Srpske u kojem se nalazi nešto što se barem na engleskom naziva
18   šest strateških ciljeva.

19   O: Ne.

20   P: Jeste li Vi čuli za šest strateških ciljeva dok ste bili na Palama
21   1992?

22   O: /prevod engleskog transkripta: "Ne."/

23   P: Dobro. To je taj dokument, časni Sude. Drugi je jednako poznat
24   dokument kojeg možda ne znamo napamet, ali to je dokument P529, također i D10.

25

26

27

28

29

30

1 To je mislim kopija broj 93. On se nalazi čak u dokaznim predmetima gospodina
2 Trainera, časni Sude. I to na puno različitih mjesta.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, mi govorimo o tom dokumentu obično
4 kao o dokumentu koji se zove Varijanta A i Varijanta B.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Tako je, časni Sude.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A prethodni dokument je bio P47.

7 G. STEWART: [simultani prevod]

8 P: Ja bih htio da pogledate dokument na srpskome jeziku i uzmite
9 dovoljno vremena da se upoznate s tim dokumentom pa nam odgovorite na pitanje,
10 prvo: jeste li Vi ikada ranije taj dokument vidjeli?

11 O: /prevod engleskog transkripta: "Ne."/

12 P: Hvala.

13 Jeste li čuli za Varijantu A i Varijantu B ili kakav sličan naziv 1991.
14 ili 1992. godine?

15 O: Ne.

16 P: Hvala.

17 Gospođo Čenić, i moje zadnje pitanje, ja se nadam da će biti zadnje.
18 Htio bih Vam samo iznijeti sljedeću tvrdnju, gospođo Čenić. Vi... nije li točno
19 da je Vaš otac Srbin a majka Hrvatica? I jedna baka, odnosno djed i baka s jedne
20 strane Vaše kćeri su također muslimanske i hrvatske narodnosti?

21 O: Majka je Hrvatica, moj je otac Srbin. Moj ujak je Mađar, moja svekrva
22 je Bokeljka, katolkinja, Hrvatica. Bokelji su Hrvati. I moj svekar Kemal

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Korajlić, musliman, odnosno Bošnjak, mada se on za svog života izjašnjavao kao
2 Jugosloven.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala. Ja više nemam pitanja, časni Sude.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vama, gospodine Stewart. Možda bi
5 najbolje bilo da porazgovaramo o tome što će se dalje događati.

6 Gospodine Harmon, Vi ste rekli da nam niste još u mogućnosti izračunati
7 vrijeme, ali sam ja to zato učinio, odnosno, Obrana je utrošila nešto više od
8 pet sati, što znači tri sata bi bilo 60% od toga. Čak ako i počnemo kasnije
9 sutra, trebali bismo imati tri sata na raspolaganju ako budemo imali jednu pauzu
10 i ako sjednice budu nešto duže. Dakle, počecemo u 15.00h i onda ćemo raditi
11 recimo do 16.40h pa ćemo napraviti pauzu od pola sata. Naravno, uz podršku
12 prevoditelja. Pa Vas ja molim, ja ne znam hoće li biti kakvih dodatnih pitanja i
13 možda nećemo imati vremena za dodatno ispitivanje, ali Vas molim, iako ste
14 katkada prešli 60%, u jednome slučaju čak i značajno, bilo bi sada dobro da
15 ostanete u okviru tih 60% vremena, pa da vidimo možemo li završiti ispitivanje
16 ove svjedokinje sutra.

17 Gospođo Čenić, Vas moram istodobno obavijestiti o sljedećem, iako strane
18 u postupku katkada imaju ograničeno vrijeme, odnosno ne dobijaju na raspolaganje
19 sve vrijeme koje žele dobiti, sve ovisi puno i o tome kako se stvari razvijaju i
20 hoćemo li uspjeti onda završiti. Mi ćemo nastojati sve od sebe, i gospodin
21 Harmon i Vijeće i gospodin Stewart, ali ja Vam ne mogu obećati da ćemo sutra
22 završiti. No istodobno, ja razumijem, iako ova poruka nije bila upućena Vijeću,
23 gospodine Stewart, ja sam dobio samo jedan primjerak u vezi s time što sve brine
24
25
26
27
28
29
30

1 gospođu Čenić, no ako bude potrebno, biste li se Vi vratili još jednom? Naime,
2 mi bismo stvarno htjeli poštediti Vas odlaska i ponovnog dolaska pred Sud.

3 Ali imajući sve to na umu, ja Vas molim da dođete sutra opet ovdje u ovu
4 sudnicu u 15.00h, a u međuvremenu opet vrijedi uputa da ni s kim ne smijete
5 razgovarati o sadržaju svojega iskaza. Molim Vas, pođite sa poslužiteljicom.

6 SVEDOK: Hvala, časni Sude.

7 [Svedok se povlači]

8 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, mogu li ja samo reći, mislim
9 da to neće stvoriti nikakve probleme, iako svjedokinja odlazi?

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da ne.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Da, časni Sude. U ime Obrane ja bih rekao
12 da sam nezadovoljan time što je izbačeno dodatno ispitivanje zato što neće biti
13 vremena. Ili sam možda krivo shvatio?

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, krivo ste me shvatili. Ja sam rekao
15 60% je tri sata prema mom izračunu. Znači da ćemo imati negdje tri i pol sata na
16 raspolaganju, odnosno dvije duge sjednice. A onda sam tražio, zato što sam
17 mislio isto što i Vi mislite sada, ja sam tražio od gospodina Stewarta da ostane
18 u granicama ta tri sata.

19 G. STEWART: [simultani prevod] Ne, ne. Shvaćam što ste htjeli reći,
20 časni Sude. Radi se samo, eto, o brzom čitanju, tako da sam zapravo mislio da
21 ste Vi rekli nešto drugačije.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, naravno. Pogotovo što ćemo imati
2 taman dovoljno vremena za dodatna ispitivanja. Isto tako, mi ćemo pozvati
3 svjedokinju ponovno, ako to bude potrebno.

4 Također sam obaviješten da Vi želite nešto govoriti o svjedocima a ja
5 imam također jednu stvar na svome rasporedu. Ako to možete učiniti u roku od
6 dvije, tri minute, meni će trebati tri, četiri minute.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Da, ja sam samo htio izvijestiti vas o
8 našem stavu, časni Sude. Mi shvaćamo, odnosno imamo sljedećeg svjedoka koji
9 stiže večeras, ako Bog da. On je već na putu, ja mislim. To je gospodin
10 Kecmanović. On, dakle treba stići večeras. Nema nikakvih zaštitnih mjera.
11 Obaviješteni smo da će gospodin Bjelica stići u Den Haag u ponedjeljak. Časni
12 Sude, mi također dovodimo i sljedećeg svjedoka čije ime neću sada kazati. Časni
13 Sude, sljedećeg svjedoka dovodimo također u ponedjeljak ili moguće u utorak, ali
14 bez obzira na to dovodimo i tog svjedoka kako bi mogao svjedočiti nakon
15 gospodina Bjelice i mislili smo da je to najbolji redoslijed što se tiče
16 svjedoka.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam što ste nas o tome
18 informirali. A ja bih htio obavijestiti strane u postupku da je 11., dakle ne
19 sljedeći utorak nego onaj drugi utorak, zadnji dan zasjedanja prije nego što
20 budemo imali jedan prekid od nekoliko dana za daljnju pripremu iskaza gospodina
21 Krajišnika. Vijeće je moralo donijeti da ćemo zasjedati popodne, a ne ujutro
22 kako je već bilo predviđeno rasporedom i to zbog hitnih razloga. Što se pak tiče
23 20. aprila, to će biti dan kada će gospodin Krajišnik započeti sa svojim
24
25
26
27
28
29
30

1 iskazom. Vijeće je također donijelo odluku da ćemo započeti popodne a ne ujutro,
2 što zapravo daje nekoliko dodatnih sati. Što znači da ćemo ta dva dana raditi
3 popodne a ne ujutro.

4 Da.

5 Dalje, odnosno na kraju, ja bih htio se obratiti Vama, gospodine
6 Krajišnik, neposredno, zato što se Vijeće želi sada baviti s nekoliko stvari
7 koje ste Vi spomenuli pred Sudom dana 17. 3. s pozivom na stranice transkripta
8 21567 do 21571.

9 Jedno od pitanje koje ste Vi postavili, gospodine Krajišnik, je da mnogi
10 svjedoci koje je Obrana želi pozvati da svjedoče se boje svjedočiti pred ovim
11 Sudom. Vi ste spomenuli glasine da svjedoci koji su došli svjedočiti kao
12 svjedoci Obrane, da su bili kažnjeni ili zlostavljani. Vijeće se zbog tih
13 tvrdnji jako brine. No, da bi Vijeće moglo se takvim incidentima baviti
14 detaljnije, Obrana će morati podnijeti konkretnije podatke i mi sada od Obrane
15 tražimo da to i učini.

16 Vi ste, gospodine Krajišnik, također spomenuli pitanje svjedoka
17 vještaka. O tome smo raspravljali već puno puta. Vijeće bi htjelo samo
18 primijetiti da je do 13. januara 2006. godine Obrana više nije predlagala
19 pozivanje vještaka za politička i povijesna pitanja, te da se usredotočila samo
20 na vještake za vojna i pitanja medija. Obrana nije obuhvatila nikakve eksperte
21 na popis svjedoka od 7. veljače niti u odgovoru od 14. februara na listu
22 prioriteta kako je to Vijeće zatražilo. Osim toga, na sjednici posvećenoj
23 administrativnim pitanjima 23. 2. Obrana je kazala na stranici 20853 i 20854, da
24 je donijela odluku ne pozivati svjedoke vještake.

25

26

27

28

29

30

1 Uzevši u obzir koliko vremena da se neka strana u postupku pripremi za
2 izvještaj svjedoka kao i za njegovo svjedočenje, Vijeće smatra da nije u ovoj
3 fazi u interesu pravde značajno produživati postupak kako bi se Obrani omogućilo
4 potrebno vrijeme da pronade svjedoke i da predoči njihove izvještaje.

5 Vijeće primjećuje da je dana 28. marta Obrana, odgovarajući na jednu
6 primjedbu Vijeća, pitala da li bi iskaz svjedoka u vezi sa pokretima
7 stanovništva bio od pomoći. Kako smo saznali od vještakinje Tabeau, postoje
8 mnoga metodološka pitanja u vezi sa statistikama i demografskim studijama.
9 Potrebno je obaviti veliki posao kako bi se dobile potpune i pouzdane
10 informacije. Iako takav iskaz vještaka nije neophodan u ovome predmetu, Vijeće
11 bi uzelo u obzir argument Obrane da se takvi dokazi predoče uz uvjet da je takav
12 posao već u velikoj mjeri dovršen, te da se vrlo lako može predočiti.

13 Vijeće također shvaća da imate određene zabrinutosti u vezi s količinom
14 vremena koja stoji na raspolaganju Obrani, kako za pripremu za rad u sudnici,
15 kao i za samo vrijeme provedeno u sudnici. U vezi sa vremenom za pripremu Vijeće
16 je odobrilo brojne produžetke i prekide, što smo dokumentirali čitavim nizom
17 odluka kako bi se Obrana mogla pripremati za svjedoke. Primjerice, Vijeće je
18 odobrilo Obrani dodatni mjesec dana da izvodi svoje dokaze kako je to bilo
19 dogovoreno 27. februara. Ostavljeno je Obrani na njeno diskrecijsko pravo da to
20 vrijeme razdjeli kako joj najbolje paše. Dakle, iako kažete da je glavni problem
21 Obrane vrijeme, mi držimo da je ukupno vrijeme koje je posvećeno izvođenju Vaše
22 obrane sasvim adekvatno.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Što se pak tiče primjera koji ste nam dali gospodine Krajišnik, svjedoka
2 Radojka, taj je primjer prilično neuobičajen. Tužiteljstvo je izvelo unakrsno
3 ispitivanje svjedoka Radojka u trajanju od sat, odnosno jedan i pol puta duže od
4 glavnog ispitivanja, što je puno više od 60%, kako se to obično radi u ovome
5 predmetu. Međutim, u totalu unakrsno ispitivanje tužitelja svjedoka Obrane,
6 trajalo je i traje otprilike 64% vremena koje je iskorišteno za glavno
7 ispitivanje.

8 Za usporedbu, unakrsno ispitivanje svjedoka Optužbe od strane Obrane
9 trajalo je otprilike 61% vremena trajanja glavnog ispitivanja.

10 Ova razlika nije zanemariva, međutim, Vijeće sugerira da bi unakrsno
11 ispitivanje trajalo kraće ukoliko između ostalog, Tužiteljstvo dobije adekvatne
12 podatke o svjedoku i to dovoljno unaprijed dogovorenog svjedočenja.

13 Uzevši u obzir ograničeno vrijeme koje je još preostalo Obrani za
14 izvođenje svojih dokaza, Vijeće ponavlja Obrani važnost davanja adekvatnih
15 informacija o svjedoku. Vijeće će nastaviti regulirati unakrsno ispitivanje i
16 Tužiteljstvo će držati što je moguće bliže okviru od 60%, kako se to u ovom
17 predmetu radi. A gospodin Harmon zna što ga očekuje sutra.

18 Isto tako, u vezi sa svjedokom Radojkom, Vijeće je voljno povoljno
19 odgovoriti na zahtjev za dodatno ispitivanje zbog posebnih okolnosti ovoga
20 svjedoka. Vijeće također traži da se u takvome podnesku navedu teme i količina
21 vremena potrebna za dodatno ispitivanje.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Dana 23. marta, Vijeće je Obrani odobrilo još nekoliko dodatnih dana u
2 mjesecu aprilu koji bi se iskoristili za svjedoka Bjelicu. Također je reklo da
3 će dati daljnje detalje u svom odgovoru. Mi svi jako dobro znamo da mi suci, za
4 vrijeme izvođenja dokaza Obrane, trošimo puno veći dio vremena na postavljanje
5 pitanja svjedocima. Konkretno, dok su za vrijeme izvođenja dokaza Optužbe naša
6 pitanja oduzimala 8% vremena, u izvođenju dokaza Obrane do danas, naša pitanja
7 su potrošila 19% tog vremena. Kada se napravi izračun vidjet ćete da smo
8 potrošili dodatnih 15 sati svjedočenja za vrijeme izvođenja dokaza Obrane do
9 sada, iznad onoga što bismo potrošili da smo se ograničili na 8%, koliko smo
10 koristili u prvoj fazi.

11 Naravno, ne očekuje se da će ove proporcije ostati iste stalno u svakoj
12 fazi suđenja, no bez obzira na to, mi smo uzeli u obzir činjenicu da je razlika
13 u ovome slučaju dovoljno velika da se odobre dodatna tri dana Obrani, odnosno
14 6., 7. i 10. april, s time da se iskaz može preliti u sljedeći dodatni dan,
15 naime 11. koji je za sad rezerviran za preostala proceduralna pitanja.

16 Moram dodati ovome da sam ja samo prije nekoliko minuta najavio da ćemo
17 11. zbog neodložnih razloga raditi popodne, što znači da vjerovatno postoji
18 praktični problem kada se bude organizirao taj prelazak na popodnevni rad. I još
19 ćemo vidjeti kako ćemo taj problem riješiti. Jedna od mogućnosti je da se nema
20 cjelokupna jutarnja sjednica.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   Obrana će ipak imati četiri dana bez suđenja, dakle 12. i 13., 18., 19.
2 da se pripremi za Vaš iskaz, gospodine Krajišnik, koji je određen za dan 20.
3 april kako sam već rekao, u popodnevnim satima.

4   Gospodine Krajišnik, Vi ste također naglasili važnost dovođenja drugih
5 svjedoka osim što ćete i Vi osobno svjedočiti. Kako smo već rekli, Vijeće Vam je
6 dalo primjerenu količinu vremena da izvedete svoju obranu. Izvođenje dokaza
7 Obrane u ovome suđenju mora se završiti dana 6. juna. Obrana je identificirala
8 osobe koje su na rasporedu kao preostali svjedoci u ovome predmetu. Mi, naravno,
9 znamo da smo Vam dopustili unijeti izmjene u očekivanom rasporedu nakon što ste
10 tražili smjernice Vijeća.

11   Ovo Vijeće mora donijeti odluku na osnovi izvedenih dokaza, a mi ćemo
12 biti u boljoj situaciji da to učinimo, ukoliko budemo imali pristup većoj
13 količini informacija od osoba koje su, izgleda na osnovi izvedenih dokaza, imale
14 bliski kontakt s Vama u predmetnom vremenskom razdoblju. Dakle, da li se radi o
15 bliskome kontaktu ili se radi o ljudima koji nisu bili daleko od Vas, da tako
16 kažem općenito govoreći.

17   Zanemarivanje ovih informacija dovodi do opasnosti da se izvedu pogrešni
18 zaključci za jednu ili protiv neke od strana u postupku. Kako sada stvari stoje,
19 Vijeće će, po završetku izvođenja dokaza Obrane, donijeti odluku o tome da li
20 treba saslušati iskaze dodatnih svjedoka koje imamo na umu. Zbog logističkih
21 koraka koje treba izvršiti da se svjedoci dovedu pred Međunarodni sud, Vijeće će
22 ipak početi već sada organizirati njihovo moguće svjedočenje. Kada Vijeće dovrši

23
24
25
26
27
28
29
30

1 proceduru za saslušavanje potencijalnih svjedoka, mi ćemo utvrditi o kojim se
2 svjedocima radi, kao i proceduru koja će omogućiti stranama u postupku da se za
3 to pripreme. Vijeće će zatim čuti stavove strana u vezi sa predloženom
4 procedurom kada za to dođe vrijeme.

5 I na kraju gospodine Krajišnik, Vijeće nije previdjelo Vaše opaske o
6 Vašem zdravlju, kao i o Vašim životnim uvjetima. Vi ste započeli s tim
7 primjedbama a ja sada o njima govorim na kraju ove izjave. Kao što vjerojatno
8 znate, odmah nakon Vaše izjave pred Sudom, Vijeće je zatražilo da jedan
9 predstavnik službe za kontakt sa Obranom stupi u kontakt sa gospodinom
10 McFaddenom iz pritvorske jedinice, te da ga obavijesti o Vašim primjedbama
11 skrećući pozornost na promjenu Vašega zdravstvenog stanja. Vijeće nije
12 obaviješteno ni o kakvoj daljnjoj promjeni Vašega zdravlja. Mi se nadamo da se
13 Vaše stanje popravilo. I vjerujemo da ćete nas obavijestiti o tome, ako to nije
14 slučaj.

15 Ovime se zaključuje izjava Vijeća kao odgovor na Vaše primjedbe iznesene
16 17. marta.

17 Gospodine Krajišnik, vidim da dižete ruku. Imamo malo još vremena, no
18 ako želite nešto ukratko reći, ja ću vam naravno dopustiti uz dopuštenje
19 prevoditelja.

20 OPTUŽENI: Biću vrlo kratak. Ja Vas molim da omogućite da jedan kratak
21 izvještaj dođe o kretanju stanovništva i to se može brzo uraditi. A drugo, hvala
22 Vam na obrazloženju i, kako sam na početku ovog našeg suđenja rekao, kad sam
23 tražio advokata, onda sam tražio jednoga Holanđanina i ovde sam ga našao kao
24 sudiju. I tako lijepo razložite ovo da Vam se zahvaljujem i divim.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, hvala Vam za ovaj
2 kompliment. Dobro je čuti da Vi barem cijenite napore koje mi ulažemo kako bismo
3 obavili svoj posao što bolje možemo.

4 Kada je riječ o izvještaju o kretanju stanovništva, gospodine Stewart,
5 ja ponovo skrećem Vašu pažnju na metodološke teškoće na koje smo već naišli u
6 odnosu na izvještaj Ewe Tabeau, ali stoga ako možete brzo da napravite takav
7 izvještaj i ako je riječ o pouzdanim podacima, ako se to dobro sastavi na jedan
8 metodološki način i pozabavi se problemima na koje smo nailazili, mi bismo
9 želeli da to primimo što je prije moguće. Čini se da je gospodin Krajišnik vrlo
10 uvjeren da se tako nešto može vrlo brzo obezbijediti i onda ćemo raspravljati na
11 koji način ćemo to prezentirati.

12 G. STEWART: [simultani prevod] Mi ćemo raspravljati o tome.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu, hvala. Sada ćemo završiti sa
14 radom. Želio bih ponovo da se zahvalim prevodiocima i tehničarima. Ja znam da
15 imam lošu reputaciju jer iskorištavam njihovo strpljenje.

16 Nastavljamo sa radom sutra u 15.00h.

17 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

18 ... Sednica završena u 19.11h.

19 Nastavak zakazan za petak,

20 31.03.2006., u 15.00h.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30